

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curraclaim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

Dréachtsonraíocht Araibis na hArdteistiméireachta

Le haghaidh comhairliúchán poiblí

Nollaig 2023

Clár an Ábhair

An tsraith shinsearach.....	1
Réasúnaíocht.....	3
Aidhmeanna	5
An Araibis i gcomhthéacs	6
An Fráma Tagartha Comónta Eorpach (FTCE).....	6
Ról na hAraibise Caighdeánaí Nua-Aimseartha agus na hAraibise Canúnaí	6
Pobail Araibise	7
Leanúnachas agus dul chun cinn.....	8
Príomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach	8
Smaointeoireacht chriticiúil agus fadhbanna a réiteach.....	11
Cumarsáid; A bheith cruthaitheach.....	11
Obair le daoine eile.....	12
Rannpháirtíocht sa tsochaí.....	12
Folláine a chothú.....	12
Foghlaim a bhainistiú agus féinbhainistiú	12
Teagasc agus foghlaim	13
An turas foghlama teanga	13
Ról agus úsáidí na dtéacsanna i bhfoghlaim na hAraibise.....	15
Punann Teanga.....	18
Snáitheanna staidéir agus torthaí foghlama.....	19
Snáithe 1: Inniúlacht sa Teanga Chumarsáideach	21
Snáithe 1 Torthaí foghlama.....	22
Snáithe 2: Snáithe na hInniúlachta Iteangaí agus Ilchultúrtha	26
Snáithe 2 Torthaí foghlama.....	28
Measúnú	30
Measúnú don teistiúchán	30
Comhpháirt measúnaithe bhreise: Béaltrial.....	31

Tuairisceoirí cáilíochta don Bhéaltrial	32
Comhpháirt mheasúnaithe bhreise: Scrúdú cluastuisceana	33
Tuairisceoirí cáilíochta don Scrúdú Cluastuisceana	33
Scrúdú scríofa	34
Oiriúntais réasúnta	34
Grádú na hArdteistiméireachta	34
Aguisín 1 Gluais	36
Aguisín 2 An Fráma Tagartha Comónta Eorpach	39

An tsraith shinsearach

Cuirtear oideachas ar an duine ar fad sa tsraith shinsearach agus cuireann eispéiris an scoláire le linn na sraithe sinsearaí lena fhorbairt intleachtach, shóisialta agus phearsanta mar aon lena fholláine ar bhonn ginearálta. Le linn na sraithe sinsearaí, forbraíonn an scoláire braistint níos láidre ar a fhéiniúlacht agus é ag foghlaim in éineacht lena chomhscoláirí, le múinteoirí agus le daoine fásta eile, agus ag foghlaim uathu. Baineann 8 dtreoirphrionsabal leis an tsraith shinsearach.

Treoirphrionsabail na Sraithe Sinsearaí	
Folláine agus caidreamh	Rogha agus solúbthacht
Oideachas ionchuimsitheach agus éagsúlacht	Leanúnachas agus aistrithe
Dúshlán, rannpháirtíocht agus cruthaitheacht	Rannpháirtíocht agus saoránacht
Foghlaim le foghlaim, foghlaim don saol	Timpeallachtaí foghlama agus comhpháirtíochtaí

Is slat tomhais iad na prionsabail seo do scoileanna agus do shuíomhanna oideachais eile agus iad ag pleanáil agus ag dearadh a sraithe sinsearaí agus é mar aidhm acu feabhas a chur ar an eispéireas oideachais do chách.

Cuimsítear leis an tsraith shinsearach, Idirbhliain roghnach agus cúrsa dhá bhliain ina diaidh, a bhfuil ábhair agus modúil, príomhinniúlachtaí, torthaí foghlama agus réimse cur chuige i leith fhoghlaim an scoláire a mheas mar chuid de. Cuirtear lena fhoghlaim sa tsraith shóisearach, agus tarlaíonn an fhoghlaim i scoileanna, pobail, suíomhanna oideachasúla agus suíomhanna eile lena n-aithnítear neamhspleáchas méadaitheach an scoláire. Bunaítear caidrimh le múinteoirí ar bhonn níos aibí agus glacann an scoláire níos mó freagrachta air féin as a chuid foghlama féin. Sa tsraith shinsearach, cuirtear curaclam ar fáil ina mbíonn dúshlán don scoláire an leibhéal is airde de ghnóthachtáil oideachasúil a bheith mar sprioc aige, i gcomhréir lena chuid inniúlachtaí agus cumas féin. Tugtar tacaíocht don scoláire chun roghanna bunaithe ar eolas a dhéanamh agus iad ag roghnú conairí éagsúla tríd an tsraith shinsearach. Ba cheart go gcuirfeadh na heispéiris sa tsraith shinsearach, bonn láidir faoin aistriú go dtí an breisoideachas, an t-oideachas aosach agus an t-ardoideachas, printíseachtaí, tréimhsí oiliúna agus fostaíocht, agus rannpháirtíocht bhríoch sa tsochaí, sa gheilleagar agus sa saol aosach. Ba cheart go bhfreastalódh an t-eispéireas oideachasúil sa tsraith shinsearach ar gach aon scoláire, go bhfreagródh sé dá chuid láidreachtaí agus riachtanas foghlama, agus go mbeadh meas agus urraim ann don éagsúlacht agus go ndéanfaí sin a cheiliúradh. Bíonn éagsúlachtaí ann i measc scoláirí ó thaobh cúlra teaghlaigh agus cultúir de agus i dtaca le teangacha, aois,

stádas eitneach, creideamh, inscne, agus féiniúlacht ghnéis agus maidir lena gcuid láidreachtaí, riachtanas, spéiseanna, inniúlachtaí agus réamheolais, scileanna, luachanna agus meonta. Ba cheart go ndéanfaí féiniúlacht gach aon scoláire a cheiliúradh, go léireofaí meas uirthi agus go bhfreagrófaí di le linn don scoláire a bheith ag dul tríd an tsraith shinsearach.

I gcaitheamh na sraithe sinsearaí, bíonn deiseanna ag an scoláire dul i ngleic le dúshláin shóisialta, chomhshaoil, eacnamaíocha agus teicneolaíochta, agus chun feabhas a chur ar a thuiscint ar chearta an duine, ar cheartas sóisialta, ar chothroime ar éagsúlacht agus ar inbhuanaitheacht. Chomh maith leis sin, soláthraítear deiseanna freisin do gach uile scoláire le linn na sraithe sinsearaí chun taithí a fháil ar an lúcháir a bhaineann le clocha míle suntasacha a bhaint amach ina aistear oideachasúil pearsanta. Ba cheart go gcuirfeadh gach aon mhodúl agus ábhar ar a bhfaighidh an scoláire taithí, le réadú na físe foriomláine seo don tsraith shinsearach.

Ar leibhéal praiticiúil, tacaítear leis an tsraith shinsearach le forbairt ghairmiúil bhreistithe; le rannpháirtíocht múinteoirí, leis an scoláire, tuismitheoirí, ceannairí scoile agus páirtithe leasmhara eile; acmhainní; taighde; cumarsáid shoiléir; comhsheasmhacht polasaí; agus le fíс chomhroinnte i dtaca lena mbítear ag iarraidh a bhaint amach dár gcuid daoine óga tríd an tsraith shinsearach, agus iad ag réiteach le tús a chur leis an saol aosach. Cuirtear beocht inti i scoileanna agus i suíomhanna eile oideachasúla trí:

- pleanáil, forbairt, eagrú agus measúnú éifeachtach curaclaim
- cuir chuige teagaisc agus foghlama a spreagann an scoláire agus a ghabhann a spéis, a éascaíonn dó dul chun cinn agus feabhsúchán a dhéanamh agus a chuid foghlama a dhoimhniú agus a chur i bhfeidhm agus machnamh a dhéanamh uirthi; agus
- cultúr scoile ina léirítear meas ar an scoláire agus ina gcuirtear grá don fhoghlaim chun cinn.

Réasúnaíocht

Úsáidimid teanga le smaoineamh, chun ár n-eolas a chur in eagar, chun ár smaointe agus mothúcháin a chur in iúl agus chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile. Is meán idirghníomhaíochta atá inti, trína gcuirtear in iúl agus trína n-eagraítear eolas agus taithe.

Ar cheann de na príomhbhealaí a shainmhíníonn agus a roinneann sochaithe a gcultúr agus a n-aitheantas is ea tríd an teanga. Cónaímid i ndomhan atá lán le teangacha, agus in Éirinn chomh maith, tá oidhreacht shaibhir teangeolaíochta dár gcuid féin againn¹. Tá a gnéithe agus castachtaí saibhre, sainiúla féin ag gach teanga, mar aon le luach intreach mar acmhainn i gcomhair rannpháirtíocht shóisialta, comhtháthú sóisialta, féidearthachtaí fostaíochta ar feadh an tsaoil agus deiseanna soghluaisteachta.

Tá daoine óga in Éirinn sa 21ú haois ag fás aníos i sochaí dhinimiciúil bhreisteangach ilchultúrtha atá ag athrú go tapa ar bhonn áitiúil, náisiúnta agus domhanda. Cónaíonn siad i ndomhan ina bhfuil teicneolaíochtaí digiteacha, imirce agus soghluaisteacht ag tabhairt daoine níos gaire dá chéile ná riamh cheana. Sa tsochaí seo, a gcuireann fórsaí sóisialta, polaitiúla agus geilleagracha cruth uirthi, is féidir leis an deis chun a stór focal ilteangach a fhorbairt a bheith ina fhoinsé chumhachtaithe don scoláire.

Úsáidtear teanga freisin don fhéinléiriú agus baintear leas aisti don fhoghlaim sa phróiseas oideachais. Tá sí ina toisc lárnach i bhfás an scoláire mar dhuine; an chaoi a bhfoghláimid fúinn féin, faoi dhaoine eile agus faoin domhan breisteangach agus ilchultúrtha ina gcónaímid. Nuair a fhaigheann an scoláire taithe ar eispéiris foghlamtha teanga, tagann deiseanna le heolas, scileanna, luachanna agus meonta a fhorbairt ionas gur féidir leis a bheith rannpháirteach go hiomlán agus go héifeachtach inár sochaí bhreisteangach agus i ndomhan na hoibre.

Nuair a úsáideann an scoláire níos mó ná teanga amháin, leathnaítear na réimsí inar féidir leis cumarsáid a dhéanamh. Cumhachtaíonn sé sin é chun taitneamh agus léirtheiscint níos iomláine a bhaint as éagsúlacht de chúlraí cultúrtha; le páirt a ghlacadh agus cur leis an tsochaí mar shaoránach domhanda agus chun leas a bhaint as deiseanna fostaíochta agus soghluaisteachta.

Anuas ar na tairbhí don tsochaí, bíonn dea-thionchair ag stór foghlama teanga saibhir ar fhorbairt phearsanta agus intleachta an scoláire agus ar a ghníomhaíochtaí fóillíochta. Breisíonn foghlaim teanga an fhorbairt chognaíoch agus is féidir go gcuirfeadh sí le leibhéil

¹ Creat le haghaidh Comhairliúcháin ar Straitéis um Theangacha Iasachta san Oideachas d'Éirinn (ROS, 2014, lch 3).

ghnóthachtála níos airde i réimsí oideachais eile ar nós cumais mhatamaitice agus hipitéisí eolaíochta a fhoirmiú.

Tá an curaclam in Éirinn saibhir ó thaobh teanga de agus dá bhrí sin baineann inniúlacht teanga le dul chun cinn i ngach réimse foghlama. Nuair a thógann an scoláire eolas, scileanna agus straitéisí litearthachta i dteanga amháin, féadann sé cur leis an bhfoghlaim seo, rud a chuireann ar a chumas an t-eolas agus na scileanna atá aige cheana a chur i bhfeidhm i ngach foghlaim sna hábhair eile de chuid na sraithe sinsearaí agus ar a thuras foghlama ar feadh an tsaoil.

Iompraíonn gach aon scoláire a thugann faoi Araibis na hArdteistiméireachta a stór teanga uathúil agus a thaithí féin i leith foghlaim teangacha leis. Cuirfidh foghlaim na hAraibise sa tsraith shinsearach ar chumas an scoláire cur le heispéiris foghlama teanga a bhí aige roimhe, rud a chumhachtaíonn é le forbairt a thuilleadh mar fhoghlaimeoir teanga neamhspleách le go bhféadfaidh sé leanúint dá aistear ar feadh an tsaoil mar ilteangach, rud a chuireann ar a chumas plé leis an saol níos leithne, imeascadh go sóisialta agus a bheith ina shaoránach gníomhach domhanda.

Tá beartaithe go mbeidh an taithí ar fhoghlaim na hAraibise sa tsraith shinsearach an-ábhartha do shaol an scoláire. Spreagfaidh sé é a thuilleadh i dtaca le spéis agus fiosracht faoin gcaoi ar féidir leis teangacha a úsáid agus a fhoghlaim ar bhonn ginearálta agus léirthuisicint mhéadaithe ar na cosúlachtaí agus na héagsúlachtaí idir tíortha, pobail agus cultúir éagsúla a chothú.

Aidhmeanna

Is é is aidhm le hAraibis na hArdteistiméireachta cumas an scoláire a fhorbairt leis an Arabais a úsáid chun críche cumarsáide; an t-idirspheáchas idir teanga agus cultúr a fhiosrú; léirthuisicint ar luach teangacha chun críocha pearsanta, oideachasúla, gairme agus fóillíochta, ar feadh an tsaoil, a chothú; agus taitneamh a bhaint as foghlaim teanga.

Tá sé d'aidhm aici inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha an scoláire a fhorbairt trí úsáid agus feacht teanga, ag spreagadh fhorbairt agus úsáid straitéisí foghlama teanga, ag cothú tuiscint ar an gcaoi a n-oibríonn an Araibis agus á aithint gur féidir go gcabhrófaí le próiseas na foghlamtha teanga má dhéantar ceangail idir teangacha. Tá sonraíocht Araibis na hArdteistiméireachta ceaptha lena húsáid ag foghlaimeoirí de gach cúlra teanga, lena n-áirítear iad siúd ó chúlra teanga oidhreacht/ pobail/ baile ar mian leo roinnt scileanna nó na scileanna ar fad ina stór cumarsáideach a fheabhsú, mar aon leo sin nach mbeadh aon réamhthaithí acu ar an teanga.

Ar deireadh, is é is aidhm leis an tsonraíocht seo tacú leis an gcomhtháthú sóisialta agus leis an tsaoránacht ghníomhach mar aon le léirthuisicint do na deiseanna uathúla agus spleodracha a fhaightear ó theangacha, ar scoil, taobh amuigh den seomra ranga agus san ionad oibre.

Ar bhonn níos sonraí, tá sé d'aidhm ag Araibis na hArdteistiméireachta a chur ar chumas an scoláire:

- cumarsáid éifeachtach a dhéanamh agus páirt a ghlacadh i gcumarsáidí laethúla, i réimse de mheáin, san Araibis
- inniúlacht a fhorbairt chun cumarsáid éifeachtach a dhéanamh le daoine eile as measc réimse éagsúil de phobail Araibise, in éagsúlacht de mheáin agus idirghabháil in úsáid nuair is gá
- cumas a fhorbairt chun struchtúir chúí agus stór focal cúí a aithint, a thuiscint agus a úsáid sna ceithre mhodh cumarsáide
- eolas a fháil agus taitneamh a bhaint as éagsúlacht d'fhoinsí, lena n-áirítear réimse de mheáin agus téacsanna dílse, san Araibis
- bheith ina fhoghlaimeoir teanga athmhachnamhach agus neamhspleách a bhfuil páirt ghníomhach aige i monatóireacht agus i measúnú a dhéanamh ar a dhul chun cinn féin
- léirthuisicint a chothú d'éagsúlacht theangeolaíoch agus chultúrtha agus don luach a bhaineann lena stór teangeolaíoch a úsáid chun tuiscint níos fearr a fháil ar na naisc le pobail Araibise agus chun na naisc sin a cheiliúradh agus a chothú

- taitneamh a bhaint as a chuid eispéireas foghlama teanga agus inniúlacht teanga chuí a fhorbairt chun tabhairt faoi ghníomhaíochtaí fóillíochta, tuilleadh staidéar teanga a dhéanamh, agus/nó deiseanna gairme a fháil trí mheán na hAraibise
- feasacht mhéadaithe a fhorbairt ar an gcaoi a n-oibríonn teangacha agus an gaol atá eatarthu, ag cur lena chuid eolais agus scileanna teangeolaíochta chun tacú le foghlaim ghinearálta agus le foghlaim ar feadh an tsaoil agus chun iad a spreagadh.

An Araibis i gcomhthéacs

Tá an Araibis ar cheann de na teangacha is mó labhairt ar bhonn domhanda. Síolraíonn cainteoirí Araibise ó éagsúlacht de chúlraí sóisialta, cultúrtha agus creidimh. Léirítear a gcuid dearchtaí, a gcultúr agus a gcreideamh tríd an teanga a úsáideann siad ar bhonn foirmeálta agus neamhfoirmeálta i ngach uile ghné dá saol príobháideach agus dá ngnóthaí poiblí. Is cuid dhílis dhoscartha í an teanga dá bhféiniúlacht agus den chaoi a bhfeiceann siad iad féin agus an saol thart timpeall orthu.

An Fráma Tagartha Comónta Eorpach (FTCE)

Mar bhonn eolais faoin tsonraíocht churaclaim, tá aidhmeanna oideachasúla an Fhráma Tagartha Chomónta Eorpaigh (FTCE). Meastar na hionchais don scoláire atá curtha i bhfriotal sa tsonraíocht seo a bheith ailínithe le leibhéal A2/B1 den FTCE². Is amhlaidh, dá réir sin, go dtugann an tsonraíocht deiseanna chun cumas cumarsáideach agus feasacht theangeolaíoch agus idirchultúrtha a fhorbairt i réimse leathan de comhthéacsanna barántúla ón bhfíorshaol a bhaineann le réimsí pearsanta, poiblí agus oideachasúla³ na húsáidte teanga.

Ról na hAraibise Caighdeánaí Nua-Aimseartha agus na hAraibise Canúnaí

Is teanga Sheimíteach í an Araibis agus baineann dhá fhoirm léi: An Araibis Chaighdeánach Nua-Aimseartha (fuṣḥā) agus an Araibis Chanúnach (lahjah/ ammiyah).

D'eascair an Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha (fuṣḥā) as an Araibis Chlasaiceach agus is í an teanga oifigiúil í a theagasctar agus a úsáidtear fud fad an domhain i suíomhanna foirmeálta, amhail ar scoil, san ollscoil agus sna meáin chumarsáide oifigiúla. Ba í an Araibis Chaighdeánach (idir Chlasaiceach agus Nua-aimseartha) ba bunús, agus is í is bunús i gcónaí,

² Tá cur síos sa Fhráma Tagartha Comónta Eorpach (FTCE), a d'fhoilsigh Comhairle na hEorpa in 2001 agus a nuashonraíodh in 2020, ar na hinniúlachtaí cumarsáideacha a theastaíonn ó fhoghlaiméoirí teanga le bheith ina n-úsáideoirí éifeachtacha dara teanga. Is é is aidhm leis an gCreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach 'bunús coitianta a chur ar fáil chun siollabais teanga, treoirlínte curaclaim, scrúduithe, téacsleabhair, etc., ar fud na hEorpa a fhorbairt' (Comhairle na hEorpa, 2001, lch 1: www.coe.int/portfolio).

³ Tá eolas breise ar réimsí na húsáidte teanga agus ar an gcur chuige gníomh-dhírithé ar fáil i [gcaibidil 2 de FTCE](#).

le hoidhreacht shaibhir d'fhilíocht chlasaiceach agus de phrós litríochta agus is í teanga na dtéacsanna creidimh í.

Athraíonn **an Araibis Chanúnach (lahjah/ ammiyah)** de réir an tsuímh gheografaigh ina labhraítear í. Baintear feidhm aisti sa ghnáthshaol, sa bhaile, mar shampla, agus in áit an mhargaidh, sa tsráid, i mbialanna, i gcaiféanna agus i gcultúr coiteann na ndaoine agus ar na meáin shóisialta.

Is minic a mheascann agus/nó a mhalartaíonn cainteoirí Araibise idir an Araibis chaighdeánach agus an teanga chanúnach, ag brath ar an gcomhthéacs agus an lucht éisteachta. Ós rud é gur rud coiteann í an Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha i ngach tír ina labhraítear Araibis, baintear úsáid aisti mar mheán idirghabhála idir cainteoirí Araibise de chúlraí canúna éagsúla.

In Araibis na hArdteistiméireachta, bítear meabhrach ar an Araibis mar a úsáidtear í chun críche cumarsáide, i gcomhthéacsanna fíorshaoil. Is é is aidhm leis an tsonraíocht seo go mbeadh an scoláire ag úsáid na hAraibise leis na feidhmeanna a bhaineann leis an ngnáth-idirghníomhú laethúil, thar na ceithre mhodh cumarsáide (gabhcumas, idirghníomhú, táirgeadh agus idirghabháil) a chomhlíonadh. Tá sé beartaithe go sásóidh torthaí agus taithe foghlama úsáid na teanga san fhíorshaol agus go bhfreastalóidís ar riachtanais gach aon scoláire, agus, dá réir, cuimseofar leis an gcumarsáid sa seomra ranga an Araibis Chaighdeánach Nua-Aimseartha agus an Araibis Chanúnach araon.

Pobail Araibise

Cuirtear le rannpháirteachas, spreagadh agus braistint dul chun cinn an scoláire de réir mar a úsáideann sé an Araibis chun cumarsáid éifeachtach bhríoch a dhéanamh le pobail éagsúla teanga, pé acu sa seomra ranga, i dtimpeallacht na scoile, nó sa phobal teanga níos leithne.

Trí theagmháil le pobail Araibise, nó le haon phobal teanga eile, cuirtear samplaí den teanga bheo ar fáil don scoláire agus bíonn ról lárnach aige seo sa phróiseas foghlama. Breathnaíonn an scoláire agus téann i ngleic le gnéithe den teanga agus spreagann sé seo, dá réir, níos mó foghlama. Cuireann sé tuiscint ar na difríochtaí agus na nithe coiteanna idir a theanga féin agus teanga an spriocphobail. Cuireann an fhorbairt teanga agus forbairt na feasachta idirchultúrtha lena léirthuiscint ar phobail na hAraibise.

Le go léireofar éagsúlacht teanga na bpobal ina labhraítear an Araibis, gheobhaidh an scoláire taithe ar an réimse de leaganacha malartacha fóineolaíochta, foclóra agus gramadúla atá i réim san Araibis. Baineann cumarsáid le hionramháil brí agus céille agus, dá réir, d'fhéadfadh sé gur ghá ceann amháin nó níos mó den iliomad leaganacha éagsúla den Araibis atá in úsáid go

coitianta a úsáid, fiú dá mbeadh sé éagsúil leis an leagan a bheadh ag an idirghabhálaí / cainteoir agus bhainfí feidhm as an idirghabháil de réir mar ba ghá.

Leanúnachas agus dul chun cinn

Tógann Araibis na hArdteistiméireachta ar an eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a eascraíonn ó oideachas luathóige an scoláire a fhad le curaclam na sraithe sóisearaí.

Déanann formhór na scoláirí staidéar ar an nGaeilge agus ar an mBéarla i gcéim iar-bhunscoile a n-oideachais. Anuas air sin, tugtar deis do scoláirí na sraithe sóisearaí an tríú teanga nó teanga eile a fhoghlaim. Tugtar na scileanna agus na straitéisí don scoláire trí shonraíochtaí teanga na sraithe sóisearaí chun buntaca a chur le foghlaim teanga, lena n-áirítear teangacha breise ar féidir leo iad a úsáid chun críocha bríocha. Cuirtear ar chumas an scoláire machnamh a dhéanamh ar a thuras foghlama teanga, chun a sprioctheanga a chur i gcomparáid le teangacha eile atá ar eolas aige, agus chun machnamh a dhéanamh agus a bheith níos feasaí ar a fhéiniúlacht chultúrtha féin agus ar fhéiniúlacht chultúrtha daoine eile.

Príomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach

Cabhraíonn an tsraith shinsearach leis an scoláire a bheith níos rannpháirtí, níos saibhrithe agus níos inniúla, agus é ag déanamh tuilleadh forbartha ar a chuid eolais, scileanna, luachanna agus meonta ar bhealach comhtháite.

Fíor 1: Comhphárteanna na bpríomhinniúlachtaí agus an tionchar a mhianaítear leo

Is scáth-théarma é *Príomhinniúlachtaí*⁴ lena dtagraítear don eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a fhorbraíonn an scoláire le linn na sraithe sinsearaí.

Déanann an scoláire príomhinniúlachtaí a fhorbairt mar chuid den churaclam agus ar feadh an churaclaim le linn na sraithe sinsearaí. Is doimhne an fhoghlaim nuair a fhéadann sé a chuid

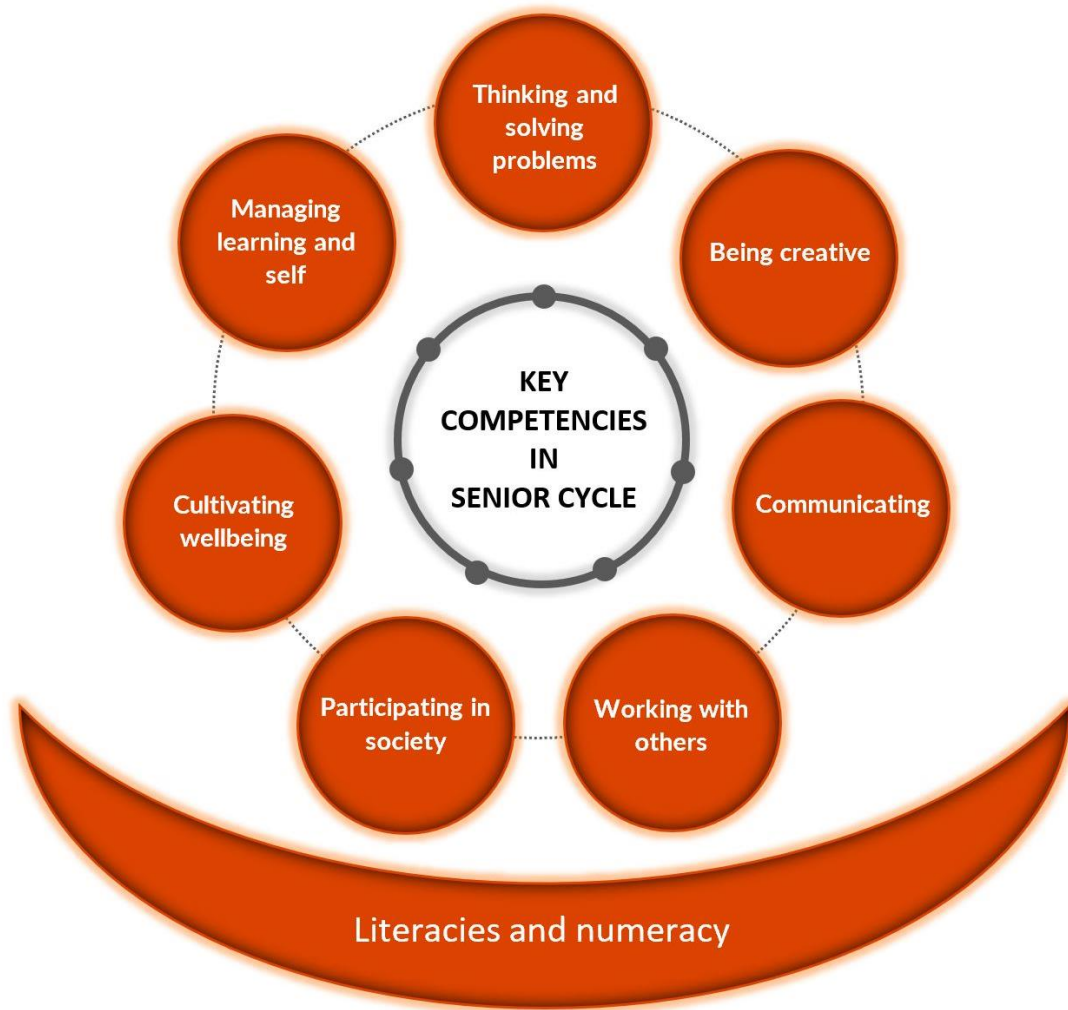
⁴ Is é a thugtar orthu seo freisin ó am go chéile ná acmhainneachtaí nó cumais.

eolais, scileanna, luachanna agus meonta a chomhtháthú agus a chur i bhfeidhm i réimse de thascanna, comhthéacsanna, cásanna agus teagmhais éagsúla. Tá na hInniúlachtaí:

- idirnasctha agus cumascann siad lena chéile
- infheicthe agus tábhachtach ar feadh an churaclaim
- in ann cabhrú leis an scoláire agus leis an múinteoir naisc bhríocha a dhéanamh idir agus thar réimsí éagsúla foghlama
- in ann foghlaim fhoriomlán an scoláire a fheabhsú.

Cuireann forbairt litearthachtaí agus uimhearthacht an scoláire le forbairt na n-inniúlachtaí agus an bealach eile thart. Tacaítear leis na príomhinniúlachtaí nuair:

- a bhíonn litearthacht an scoláire dea-fhorbartha, m.sh., nuair a fhéadann sé léamh, breathnú, scríobh, labhairt, éisteacht, léirmhíniú agus ciall a chur in iúl go bríoch agus go héifeachtach i réimse comhthéacsanna
- a bhíonn uimhearthacht an scoláire dea-fhorbartha, m.sh., nuair a bhíonn sé in ann tuiscint agus brí a bhaint as uimhreacha, sonraí agus siombailí agus iad a léirmhíniú agus a úsáid go héifeachtach
- a bhaineann an scoláire dea-úsáid as uirlisí éagsúla, lena n-áirítear teicneolaíochtaí, chun tacú lena chuid foghlama.

Fíor 2: Príomhinniúlachtaí sa tSraith Shinsearach a dtacaíonn litearthachtaí agus uimhearthacht leo.

Is féidir go dtabharfadh príomhinniúlachtaí an chumhacht do dhaoine fásta óga le bheith rannpháirteach ar bhonn bríoch ina scoil, a dteaghlach, a bpobal agus a sochaí. De réir mar a thagann an scoláire in aibíocht, is féidir na príomhinniúlachtaí seo a bheith ag obair as lámh a chéile chun cabhrú leis an scoláire freagairt do thascanna níos casta agus níos éagsúla agus iad a láimhseáil, de réir mar is iomchuí i bhfianaise a chuid riachtanas agus cumas féin. Cuireann sé eolas ar na nithe atá le déanamh agus an bealach lena ndéanamh, agus ar na hamanna nuair is gá gníomhú agus gan gníomhú. Is é an scoláire sin a bhfuil a chuid príomhinniúlachtaí dea-fhorbartha aige is fearr a bhíonn in ann tuiscint agus foghlaim a dhéanamh; plé le deiseanna agus fadhbanna sóisialta agus freagairt dóibh; an t-aistriú a dhéanamh ón scoil go dtí oideachas aosach agus breisoideachas, printíseachtaí, cúrsaí oiliúna agus/nó saol na hoibre; agus glacadh leis an saol aosach.

Cuireann na príomhinniúlachtaí seo le foghlaim thábhachtach ón luath-óige, ón mbunoideachas agus ón tsraith shóisearach. Cuirtear beocht iontu trí na heispéiris foghlama agus na hoideolaíochtaí a roghnaíonn an múinteoir agus trí fhreagairtí an scoláire orthu seo. Is féidir agus ba cheart go gcabhrófaí leis an scoláire a chuid príomhinniúlachtaí a fhorbairt, beag beann ar an gconair a bheadh á leanúint aige tríd an tsraith shinsearach nó ar na hábhair agus modúil a roghnódh sé agus beag beann ar a chúlra, ar a chuid cúinsí ná ar a chuid eispéireas, faoi láthair nó roimhe seo. Mar chuid den teagasc, den fhoghlaim agus den mheasúnú, ba cheart go bhfaigheadh an scoláire a lán deiseanna lena chuid príomhinniúlachtaí a léiriú. Is dóchúla go réadófar acmhainneacht bhunathraitheach na bpríomhinniúlachtaí nuair a dhéanann an múinteoir agus an scoláire anailísiú agus plé ar na hinniúlachtaí atá siad a fhorbairt agus nuair a thugann an múinteoir deiseanna don scoláire chun naisc bhríocha a dhéanamh thar na hábhair agus modúil éagsúla.

Is féidir na hinniúlachtaí seo a fhorbairt in Araibis na Sraithe Sinsearaí ar réimse de bhealaí. Téann an scoláire i ngleic le bunchoincheapa agus próisis na foghlama teanga trí rannpháirtíocht i réimse de ghníomhaíochtaí foghlama agus cumarsáide ina dtabharfaidh sé aghaidh ar na príomhinniúlachtaí ar bhealach comhtháite.

Smaointeoireacht chriticiúil agus fadhbanna a réiteach

In Araibis na hArdteistiméireachta, déanann an scoláire eolas a phróiseáil trí réimse leathan de théacsanna a fhiosrú, a thuiscint agus a chruthú, agus é ag breithniú go criticiúil le héagsúlacht d'fhoinsí lena n-iontaofacht agus a n-oiriúnacht i leith cuspóirí éagsúla a dhéanamh amach. Cuireann Araibis na Sraithe Sinsearaí a lán deiseanna ar fáil don scoláire lena chuid smaointe féin a chur in iúl agus le bheith ag meabhrú ar a chruthaitheacht agus a chuid straitéisí foghlama teanga féin agus chun iad sin a léiriú. Déanann sé iniúchadh ar phatrúin teanga agus déanann ceangail idir an Araibis agus teangacha eile atá ar eolas aige chun tuiscint níos doimhne a fhorbairt ar an Arabais agus ar an dóigh a n-oibríonn teangacha ar bhonn ginearálta.

Cumarsáid; A bheith cruthaitheach

In Araibis na hArdteistiméireachta, beidh lear deiseanna ag an scoláire, ón gcéad lá, chun tabhairt faoi chumarsáid bhríoch i réimse de mheáin, lena n-áireofaí téacs ó bhéal, téacsanna clóite, na meáin chraolta, na meáin amhairc agus na meáin dhigiteacha. Éilítear ar an scoláire a chuid fiosracha, samhlaíochta agus cruthaitheachta a úsáid chun cumarsáid barántúil bhríoch éifeachtach a dhéanamh trí mheán na hAraibise sna modhanna cumarsáide éagsúla agus réimse leathan de mheáin in úsáid aige.

Obair le daoine eile

Trí theangacha a fhoghlaim, cuirtear ar chumas an scoláire a bheith ag comhoibriú chun spriocanna coiteanna a bhaint amach, a theanga a oiriúnú don chomhthéacs agus don lucht éisteachta, meas a léiriú ar dhaoine a mbeadh barúlacha, cultúir agus bealaí éagsúla acu le heolas agus mothúcháin a chur in iúl agus tuiscint agus meas a bheith aige ar a ról féin mar chuid de ghrúpaí dinimiciúla éagsúla. Déantar scileanna cumarsáide a fhorbairt de réir mar a bhíonn an scoláire ag comhoibriú agus ag tabhairt faoi chomhrá agus plé, ag éisteacht go cúramach agus go criticiúil, agus ag mealladh tuairimí, dearcthaí agus mothúchán.

Rannpháirtíocht sa tsochaí

Agus teanga eile á foghlaim, tagann a lán deiseanna don scoláire i dtaca le rannpháirteachas bríoch ar scoil, sa teaghlach, sa phobal, agus sa tsochaí, ag leibhéal áitiúil, náisiúnta agus domhanda, ar bhonn pearsanta agus ar líne. Trína inniúlacht teanga san Araibis a fhorbairt, éascaítear don scoláire an saol a fheiceáil ó dhearcadh an chainteora Araibise, rud a ligeann dó a chuid smaointe féin agus a áit féin sa tsochaí a fhorbairt agus a chur in iúl. Féadann an scoláire a bheith ag oibriú le daoine eile le bheith ag cur le todhchaí inbhuanaithe don uile dhuine agus a bheith ag cur go heiticiúil agus go dearfach leis an tsochaí trí chéile.

Folláine a chothú

In Araibis na hArdteistiméireachta, cothaíonn an scoláire a chuid folláine féin trína fhéiniúlacht féin a fhorbairt agus a chur in iúl agus trí bheith ag foghlaim níos mó faoi fhéiniúlacht daoine eile agus é ag cruthú a chuid téacsanna féin agus ag plé le saothar daoine eile. Is féidir seomra ranga Araibis na hArdteistiméireachta a bheith ina thimpeallacht comhoibritheach chumarsáideach, mar a dtacófaí leis an scoláire a bheith tuisceanach comhbhách ina leith féin agus i leith daoine eile. Is gníomhaíocht shásúil dhúshlánach é teanga a fhoghlaim. De réir mar a thiomsaíonn an scoláire a phunann teanga féin, agus de réir mar a fhoghlaimíonn sé an chaoi le haghaidh a thabhairt ar dhúshlán agus foghlaim óna chuid meancóg féin le fás ina chainteoir inniúil neamhspleách Araibise, forbraíonn sé athléimneacht agus muinín.

Foghlaim a bhainistiú agus féinbhainistiú

In Araibis na hArdteistiméireachta, cuireann an scoláire lena chuid eolais agus tuisceana ar an bhfoghlaim teanga agus forbraíonn dearcthaí dearfacha i leith na foghlama i gcoitinne. Forbraíonn sé luachanna agus meonta a thacaíonn lena chuid foghlama agus é ag socrú spriocanna, ag déanamh machnaimh ar a chuid foghlama agus ag úsáid agus ag síneadh straitéisí chun an teanga a fhoghlaim agus a úsáid. Tiomsaíonn an scoláire punann teanga thar

dhá bhliain, rud a ligeann dó roghanna a dhéanamh i dtaca leis na cineálacha téacsanna ar mhaith leis iad a chruthú agus machnamh a dhéanamh orthu, agus breithmheas á dhéanamh aige ar a chuid foghlama féin. Tríd an bpunann a thiomsú, forbraíonn sé tuiscint ar a chuid oibre féin agus ar obair daoine eile.

Teagasc agus foghlaim

Tugann Araibis na hArdteistiméireachta deiseanna líonmhara do mhúinteoirí a bheith ag freagairt do bhuanna, riachtanais agus spéiseanna an uile scoláire. Le linn a chuid ama sa tsraith shinsearach, spreagtar an scoláire leis an eolas, na scileanna, na meonta agus na luachanna a fhorbairt a chuirfidh ar a chumas a bheith níos neamhspleáiche mar fhoghlaimoir agus tiomantas fad saoil a fhorbairt chun a fhoghlaim teanga a fheabhsú.

Tugtar solúbthacht sa tsonraíocht seo don scoláire agus mhúinteoir chun réimse de chuir chuige agus straitéisí foghlama agus teagaisc a úsáid atá oiriúnach agus ábhartha do na comhthéacsanna éagsúla ina n-úsáidtear an teanga.

Teastaíonn tacaíocht de mhéid agus de chineál difriúil ón scoláire ionas go n-éireoidh leis. Beidh éileamh difriúil le sonrú in aon ghníomhaíocht foghlama mar go mbíonn smaointe agus tuiscint dhifriúil ag an scoláire ina leith. Cuirtear an ionchuimsitheacht chun cinn trí úsáid a bhaint as straitéisí amhail leibhéal na scileanna a theastaíonn a athrú, méid agus cineál na tacaíochta ón múinteoir a athrú, agus luas agus ord na foghlama a athrú. Is féidir, trí chritéir mheasúnaithe a chruthú agus iad á dtreorú ag na tuairisceoirí cáilíochta thíos, tacú a thuilleadh leis an ionchuimsitheacht

Ba cheart go ndéanfaí an idirnascacht idir ár dteanga, ár sochaí agus ár gcaidrimh idirphearsanta a leabú sa teagasc agus foghlaim sa seomra ranga, áit a spreagtar an múinteoir le béim a leagan ar nádúr sóisialta na teanga.

Leagtar amach sa chuid thíos na cuir chuige foghlama agus teagaisc atá fite fuaite i snáitheanna comhtháite na sonraíochta.

An turas foghlama teanga

Is féidir breathnú ar fhoghlaim agus sealbhú na hAraibise mar thuras foghlama teanga. Díríonn an scoláire sa turas seo ar fhorbairt ina úsáideoir teanga cumasach neamhspleách féinrialaitheach. Cuid thábhachtach den turas is ea foghlaim agus sealbhú teanga roimhe seo. Cé go mb'fhéidir nár fhoghlaim sé an Araibis roimhe, bíonn ról tábhachtach ag na scileanna atá forbartha ag an scoláire agus a chéad teanga agus aon teanga(cha) eile á sealbhú aige chun an Araibis a shealbhú agus a fhorbairt. Bheadh sé tar éis eolas, scileanna agus straitéisí

foghlama teanga a fhorbairt a bheadh inaistrithe go teangacha difriúla, rud a ligfeadh dó ceangal a dhéanamh idir gnéithe den teanga agus eispéiris de chuid an ghnáthshaoil.

Mar chuid den chur chuige gníomh-dhírthe i leith na foghlamtha teanga, bíonn an teagasc agus an fhoghlaim bunaithe ar thascanna agus gníomhaíochtaí cumarsáideacha. Agus an scoláire ag cur tús le foghlaim na hAraibise, tarraingíonn na gníomhaíochtaí seo ar theanga an ghnáth-idirghníomhaithe laethúil agus cuimsíonn topaicí a mbeadh cur amach ag an scoláire orthu óna thaithí saoil féin, mar a bhféadann sé eolas a bhí aige roimhe a aistriú chuig an teanga úr atá á foghlaim aige. De réir mar a fhorbraíonn an scoláire a inniúlacht sa teanga, bíonn sé ag plé le topaicí, imeachtaí agus eispéiris nithiúla mar aon le topaicí a mbeadh spéis phearsanta aige iontu agus nach mbeadh an cur amach céanna ag gach scoláire eile orthu. Bíonn ról lárnach ag spéiseanna pearsanta an scoláire i bhforbairt a inniúlachta teanga ag an gcéim seo den fhoghlaim. De réir mar a fhorbraíonn sé ina úsáideoir teanga níos neamhspleáiche, is minice a bhíonn sé in ann tascanna agus gníomhaíochtaí níos casta a ionramháil, agus iad ag baint le topaicí nach mbeadh an cur amach céanna aige orthu agus teanga a bheadh ag éirí níos casta i rith an ama i réim iontu.

Is í an féinfheasacht an uirlis is éifeachtaí ar féidir le foghlaimeoirí teanga a úsáid chun dul chun cinn a dhéanamh. Le cabhair agus aiseolas ón múinteoir agus trí mhachnamh a dhéanamh ar a thuras foghlama teanga, glacann an scoláire na céimeanna riachtanacha chun a inniúlacht teanga a fhorbairt. Comhoibríonn an múinteoir agus an scoláire ar an ngné seo den fhoghlaim teanga ar feadh an tsaoil. Soláthraíonn úsáid idirghníomhach chumarsáideach na hAraibise idir an bheirt pháirtithe an t-ionchur atá ríthábhachtach don fhorbairt teanga. Tá saineolas ag an múinteoir sa teanga agus tá eolas ar leith agus scileanna speisialta aige maidir le teagasc agus measúnú teanga chun an fhoghlaim a éascú. Nuair a thagann an scoláire ar dhúshlán agus deacrachtaí, tugann an múinteoir treoir, spreagadh, cabhair, aiseolas agus tacaíocht dó ionas gur féidir leis dul chun cinn a dhéanamh. Tá tábhacht ar leith ag baint le haschur don scoláire ar an turas seo, mar atá le timpeallacht foghlama a bheadh saibhir ó thaobh teanga de agus deiseanna chun úsáid a bhaint as an teanga agus a bheith ag idirghníomhú léi.

Le tacú leis an timpeallacht sin a bheadh saibhir ó thaobh teanga de, tá sé inmhianaithe go spreagfaí an scoláire agus go gcuirfí scafláil ar fáil dó le go bhféadann sé dul i ngleic le téacsanna dílse. Tá cuntas ar ról agus úsáidí na dtéacsanna sa chéad rannán eile.

Bíonn ról freisin ag na comhscoláirí, an timpeallacht foghlama agus an pobal. Trí leas a bhaint as deiseanna chun cumarsáid a dhéanamh le comhscoláirí in obair ghrúpaí, obair i

mbeirteanna agus gníomhaíochtaí comhoibritheacha eile agus trí bheith ag tabhairt faoi thascanna san Araibis, féadann an scoláire a bheith ag idirghníomhú san Araibis agus scileanna a fhorbairt sa chumarsáid, éisteacht le daoine eile agus machnamh a dhéanamh ar a chuid oibre féin agus ar obair a chomhscoláirí.

Má théitear i ngleic le réimse tascanna agus gníomhaíochtaí teanga bríocha, cuirfear ar chumas an scoláire ceannas a ghlacadh ar a fhoghlaim féin, á spreagadh chun spriocanna a leagan amach, pleananna gníomhaíochta a fhorbairt, agus freagairt d'aiseolas measúnaithe agus machnamh a dhéanamh air. Chomh maith le straitéisí éagsúla teagaisc, tacóidh straitéisí éagsúla measúnaithe le foghlaim agus soláthróidh siad faisnéis atá inúsáidte mar aiseolas. Sa chaoi is gur féidir gníomhaíochtaí foghlama agus teagaisc a cheapadh agus/nó a sheachadadh ar na bealaí is oiriúnaí do riachtanais an scoláire aonair agus a scileanna teanga. De thoradh tascanna cuí, fíorshaoil agus mealltacha a shocrú, trí cheisteanna ardoird a chur, agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an scoláire chun cinn, tacóidh an measúnú le foghlaim chomh maith le gnóthachtáil a ghabháil.

Uirlis eile a úsáideann an scoláire chun dul chun cinn a dhéanamh is ea an bhreathnóireacht. Cruthaítear braistint fiosracha agus mian chun foghlama, agus éiríonn an scoláire féinfheasach. Tríd an bhfeasacht sin, aithníonn sé an difríocht idir leibhéal a chórais teanga féin (idirtheanga) agus leaganacha agus samplaí níos cruinne agus níos nádúrtha den teanga a thairgeann daoine eile. Tuigeann sé an chúis a ndéanann sé botúin agus glacann sé freagracht as na botúin sin a cheartú, chun teanga níos saibhre, níos cruinne a tháirgeadh iad féin.

Mar atá leagtha amach thíos, féadfaidh an scoláire a phunann teanga a úsáid chun cur síos rialta a dhéanamh ar an méid a bhreathnaíonn sé faoin teanga agus féadfaidh sé machnamh a dhéanamh ar a dhul chun cinn agus ar chultúir agus pobail a bhfuil baint ag an Araibis leo. D'fhéadfadh sé cur síos a dhéanamh freisin ar na céimeanna is gá dó a ghlacadh chun dul chun cinn a dhéanamh mar scoláire agus mar úsáideoir teanga. Beidh na gnéithe sin mar bhuntaca lena dhul chun cinn leanúnach sa teanga.

Ról agus úsáidí na dtéacsanna i bhfoghlaim na hAraibise

Bunphrionsabal de chuid na sonraíochta seo is ea an nádúr comhtháite a bhaineann le forbairt na scileanna teanga agus leis an iniúchadh ar théacsanna (idir théacsanna liteartha agus neamhliteartha). Agus téacsanna á bhfiosrú aige, síneann an scoláire a chuid scileanna tuisceana, a scileanna anailísíochta agus a scileanna ginearálta foghlama agus, trína dhéanamh seo, baineann feidhm as a chuid scileanna agus inniúlachtaí teanga go léir, sna ceithre mhodh cumarsáide.

Baintear úsáid as téacsanna liteartha agus neamhliteartha Araibise chun tacú le forbairt chomhtháite scileanna agus inniúlachtaí an scoláire. Is féidir téacs a thabhairt ar gach táirge a bhaineann le húsáid teanga—teanga labhartha, scríofa, fhísiúil, nó ilmhódach.

Príomhthéarmaí a bhaineann le húsáid téacsanna in Araibis na hArdteistiméireachta

Téacs dílis	téacs liteartha nó neamhliteartha a chruthófaí chun cuspóir pearsanta nó sóisialta nó cuspóir barántúil cumarsáide a chomhlíonadh sa phobal teanga inar cruthaíodh é.
Seánra	seo an téarma a úsáidtear leis an gcineál téacs, pé acu ó bhéal nó scríofa, a léiriú. Baineann spriocanna agus patrúin eagrúcháin faoi leith le seánraí, ag brath ar a gcuspóir agus ar a spriocphobal, agus bíonn réim theanga iomchuí acu.
Téacs liteartha	téacs cruthaitheach a léiríonn nó ina leagtar amach cás duine faoi leith, scéal, dán, amhrán nó dráma a bheadh bunaithe ar mhothúcháin, taithí saoil agus cuimhní cinn duine éigin. Faigheann an scoláire léargas ar chultúr a phobail teanga féin agus ar chultúir eile trí bheith ag plé le téacsanna liteartha.
Téacs ilmhódach	ceanglaíonn an teanga de chórais eile cumarsáide, mar shampla téacs clóite, íomhánna amhairc, fuaim agus an focal labhartha.
Téacs neamhliteartha	téacs a chruthaítear le heolas nó faisnéis a chomhroinnt. D'fhéadfadh sé gnéithe liteartha a bheith le sonrú i dtéacs neamhliteartha.
Téacs ó bhéal	cineál cumarsáide a labhraítear nó a chuirtear ar aghaidh ó bhéal go béal.

Tábla 1: Príomhthéarmaí a bhaineann le húsáid téacsanna in Araibis na hArdteistiméireachta

Baintear úsáid as téacsanna liteartha agus neamhliteartha Araibise chun tacú le forbairt chomhtháite scileanna agus inniúlachtaí an scoláire. Is ionann éagsúlacht shaibhir fhairsing dá leithéid de théacsanna agus foinse thábhachtach teanga don scoláire. Forbraíonn sé feasacht ar na meáin/comhthéacsanna éagsúla inar féidir an Araibis a úsáid trí bheith ag plé le agus ag cruthú téacsanna a mbíonn éagsúlacht d'fheidhmeanna leo. Ligeann sé seo don scoláire a fheasacht teanga agus a fheasacht mar fhoghlaiméir teanga a fhorbairt, rud a chumhachtaíonn é lena inniúlacht teanga agus a chuid cumas cruthaitheach a léiriú thar réimse de sheánraí san Araibis.

Tá tábhacht faoi leith ag baint le litríocht na hAraibise sa tsonraíocht seo agus tá ról lárnach aici i dtaca le sealbhú teanga an scoláire agus an próiseas foghlama. Tá an litríocht tábhachtach ó thaobh fhoghlaim agus comhthéacsú na teanga de. Is acmhainn thábhachtach í a thugann léargas don scoláire ar ghnéithe den chultúr a bhaineann leis an Araibis. Is

acmhainn thábhachtach í an litríocht freisin maidir le forbairt phearsanta agus forbairt na féiniúlachta cultúrtha.

In Araibis na hArdteistiméireachta, beidh an scoláire ag plé le réimse de théacsanna dílse liteartha agus neamhliteartha Araibise ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha in éagsúlacht de sheánraí agus formáidí. Cuimsíonn sé seo téacsanna ficsin agus neamhficsin lena n-áirítear, mar shampla, ailt irisleabhair agus nuachtáin, fógairtí, fógraí, grafaicí eolais, mar aon le dánta, gearrscéalta, scannáin, úrscéalta simplí, scannáin, cláir teilifíse, cláir faisnéise etc., lena gcuirfí spéiseanna an scoláire agus a spreagadh chun foghlama san áireamh. Is iad na scoláirí féin agus a gcuid múinteoirí a roghnóidh na téacsanna seo.

Scileanna agus inniúlachtaí	<p>Is acmhainn foghlama í litríocht na hAraibise:</p> <ul style="list-style-type: none">• lena gcuirtear le stór focal agus saibhreas cainte an scoláire• lena soláthraítear samplaí de chruinneas teanga agus tréithe gramadaí i gcomhthéacs na teanga beo• lena gcumhachtaítear an scoláire chun tabhairt faoi léitheoireacht ar bhonn neamhspleách• lena gcabhraítear leis an scoláire scileanna anailísíochta agus smaointeoireacht neamhspleách a fhorbairt.
Cultúr agus oidhreacht na bpobal Araibise	<p>Tugann litearthacht na hAraibise léargas agus tuiscint don scoláire:</p> <ul style="list-style-type: none">• ar chultúr, stair agus oidhreacht na bpobal Araibise san am atá caite agus san am i láthair• ar ghnéithe d'oidhreacht chultúrtha agus pholaitiúil na bpobal Araibise• ar an Araibis féin mar mheán cruthaitheach agus mar theanga bheo phobail• ar an timpeallacht agus ar an oidhreacht chultúrtha ar bhonn áitiúil, náisiúnta agus idirnáisiúnta.
Forbairt phearsanta agus comhbhá	<p>Cothaíonn léamh na litríochta an tsamhlaíocht agus an fhéintuiscint ar éagsúlacht de shlite. Is é a dhéanann sé:</p> <ul style="list-style-type: none">• cuireann spreagadh meabhrach agus samhlaíoch ar fáil don scoláire.• spreagann cruthaitheacht agus smaointeoireacht úr sa scoláire.• cothaíonn forbairt na daonnachta sa scoláire agus spreagann comhbhá agus íogaireacht mhothúcháinach.• cuireann dúshlán an scoláire agus meallann é le tuiscint a chuir ar léargais chontrártha agus imeacht lastall de theorainneacha a thaitní féin.• forbraíonn tuiscint ar áilleacht na litríochta féin agus ar an taitneamh a bhaineann leis an léitheoireacht.

Fíor 3: Achoimre ar ról na dtéacsanna sa phróiseas foghlama

Punann Teanga

I gcaitheamh an dá bhliain d'Araibis na hArdteistiméireachta, forbraíonn gach foghlaimeoir Punann Teanga. Díritear sa phunann teanga ar thuras teanga an scoláire, ar phróiseas agus ar an dul chun cinn maidir lena chuid eispéireas foghlamtha teanga. Cuireann sé an scoláire i gcroílár na foghlama, an teagaisc agus an mheasúnaithe agus éascaíonn sé an fhoghlaim neamhspleách.

Is é cuspóir na punainne teanga spás a chruthú inar féidir leis an scoláire taifead agus machnamh a dhéanamh ar a inniúlacht teanga atá á forbairt aige. Tugann sí deis dó spriocanna foghlama pearsanta a leagan amach sna ceithre mhodh cumarsáide (gabhcumas, idirghníomhú, táirgeadh agus idirghabháil) agus chun a inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha a fhorbairt trí éirí níos feasaí air féin mar scoláire agus úsáideoir teanga.

Nuair a úsáidtear an phunann teanga, tacaítear le measúnú foirmitheach sa seomra ranga teanga agus éascaítear don scoláire a chuid gnóthachtála ó thaobh fhoghlaim na teanga de a léiriú. Tá féinmheasúnú ina chuid bhunúsach den phunann teanga agus spreagtar an scoláire chun spriocanna a leagan síos dá fhoghlaim agus monatóireacht a dhéanamh ar a dhul chun cinn féin trí mhachnamh measúnaithe. Anuas ar an aiseolas ón múinteoir, spreagfar an scoláire chun féinmheasúnú agus piarmheasúnú a dhéanamh ar a chuid oibre. Forbróidh sé seo a neamhspleáchas mar fhoghlaimeoir agus mar úsáideoir teanga a thuilleadh.

Cuimseoidh an phunann teanga raon leathan de mhíreanna, amhail téacsanna scríofa, tionscadail, ábhair chlosamhairc, taifid foghlama, machnamh an scoláire agus spriocanna foghlama. Aithnítear gur féidir, sa chomhthéacs seo, téacsanna a chruthaigh an scoláire féin a chur i láthair i bhformáidí difriúla – lámhscríofa, ilmhódach agus mar sin de.

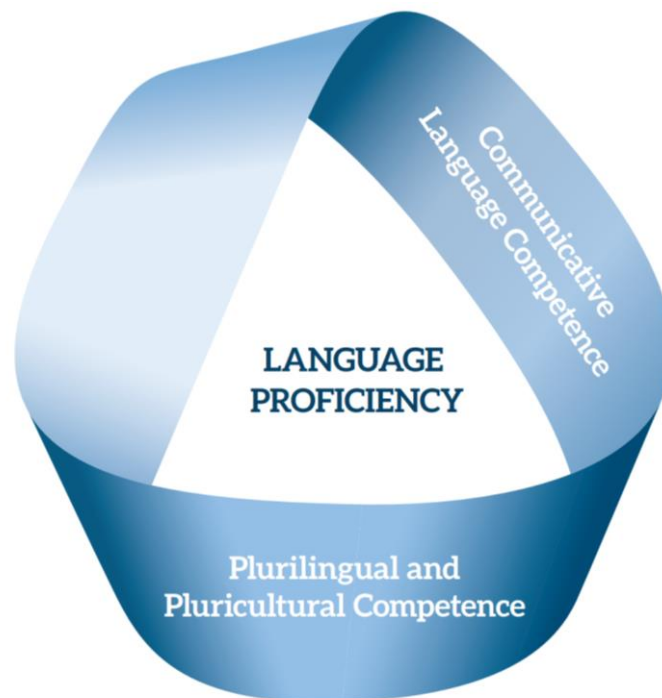
Trína húsáid mar bhealach chun doiciméadú agus machnamh a dhéanamh ar a fhoghlaim, cabhróidh an phunann leis an scoláire feacht a fhorbairt ar an bpróiseas foghlama teanga, straitéisí foghlama teanga a fhorbairt agus a bheith níos neamhspleáiche ina fhoghlaim teanga.

Mar a pléadh sa rannán measúnaithe den tsonraíocht seo, tabharfaidh an scoláire faoi chomhrá faoina phunann teanga le linn na béaltrialach. Spreagann an phunann teanga comhrá agus comhphlé. Ach ní dhéanfar measúnú ar an bpunann féin chun críche teistiúcháin.

Snáitheanna staidéir agus torthaí foghlama

Tá sonraíocht Araibis na hArdteistiméireachta leagtha amach de réir dhá shnáithe idirghaolmhara idirspeácha. Ba cheart na torthaí foghlama sa tsonraíocht a bheith inghnóthaithe do gach uile scoláire a roghnódh staidéar a dhéanamh ar Araibis na hArdteistiméireachta. Cuireann siad chun cinn an fhoghlaim, an teagasc agus na próisis measúnaithe a fhorbraíonn eolas agus tuiscint an scoláire. Cuireann siad ar chumas an scoláire, trí réimse d'eispéiris foghlamtha teanga, freagairt dá chuid inniúlachtaí, agus iad a anailísiú, a mheas agus a léiriú de réir mar a bheadh sé ag dul chun cinn.

Is iad na snáitheanna sa tsonraíocht ná inniúlacht sa teanga chumarsáideach agus inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha. Forbraíonn an scoláire a inniúlacht sa teanga chumarsáideach trí úsáid mhachnamhach teanga, rud a bhfuil an inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha, dá réir, mar bhuntaca leis.

Fíor 4: Nádúr comhtháite agus idirspeách na snáitheanna sa tsonraíocht seo

Tá struchtúr na snáitheanna leagtha amach le tacú le múinteoirí agus an fhoghlaim, teagasc agus measúnú á bpleanáil acu agus níor cheart iad a bhreithniú astu féin. Sainiathníonn an múinteoir cosáin tríd an tsonraíocht a fhreagraíonn do réamhfhoghlaim an scoláire. Is é a eascraíonn as seo ná tuiscint agus feidhmiú níos doimhne a chuid scileanna teanga i gcásanna a bhíonn ag éirí níos casta i rith an ama go dtí go mbíonn sé ina úsáideoir teanga níos inniúla níos muiníní.

Nuair a bhí na snáitheanna agus torthaí foghlama á gceapadh don tsonraíocht seo, tugadh aird ar leith ar na coincheapa agus na smaointe seo a leanas:

- Bíonn teangacha idirghaolmhar idirnasctha, go háirithe ag leibhéal an duine aonair
- Tugann gach scoláire stór teangeolaíoch uathúil agus éagsúil chuig a thaithí foghlama teanga.
- Ní choinnítear teangacha agus cultúir astu féin i gcomhphárteanna intinne.
- Cuireann gach eolas agus taithí teanga le tógáil na hinniúlachta cumarsáidí.
- Is féidir bacainní idir teangacha a shárú sa chumarsáid agus is féidir teangacha éagsúla a úsáid go bríoch chun teachtaireachtaí a chur in iúl sa chás céanna.⁵

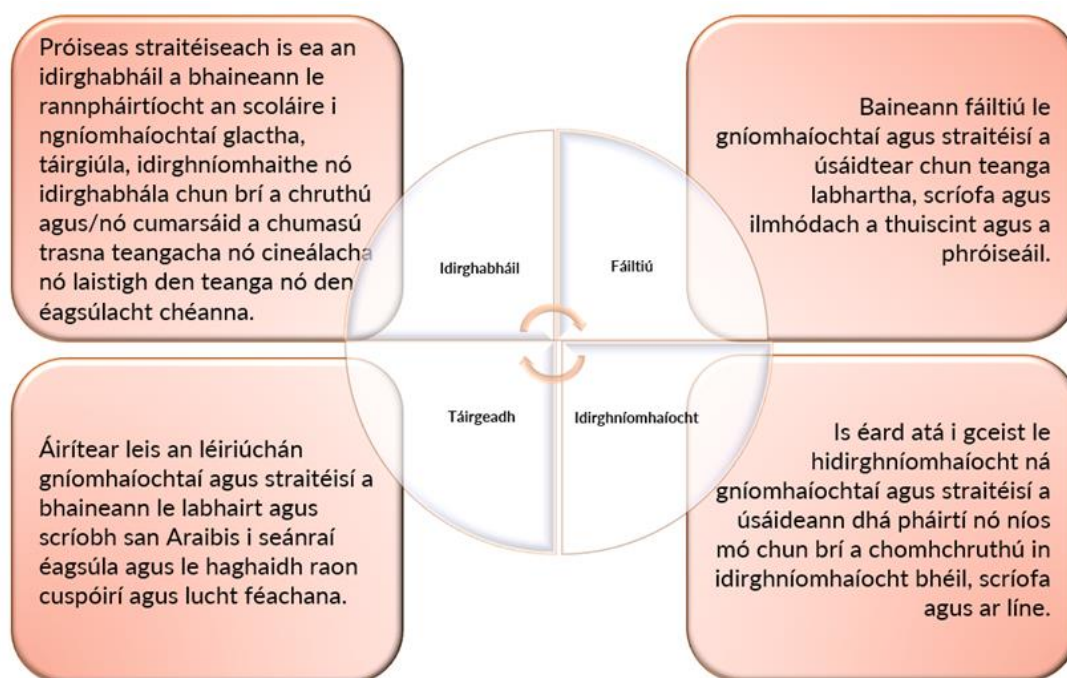
Ceapadh an tsonraíocht d'Araibis na hArdteistiméireachta le haghaidh 180 uair an chloig ar a laghad d'am ranga. Tugtar achoimre ghairid ar gach snáithe thíos, agus tábla ina ndiaidh. Sa cholún ar dheis, tá torthaí foghlama a dhéanann cur síos ar an eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta ba cheart a bheith ar chumas an scoláire i ndiaidh tréimhse foghlama. Sa cholún ar chlé, déantar cur síos ar réimsí ar leith faoina bhfoghlaimíonn an scoláire. I dteannta a chéile, cuirfidh siad seo soiléireacht agus comhleanúnachas leis na codanna eile den tsonraíocht ar fáil.

Cé go bhfuil uimhreacha ar na torthaí foghlama, is ar mhaithe le héascaíocht a dhéantar é sin agus ní thugann sé ordlathas cur chuige le tuiscint. Níl uimhreacha ar na snáitheanna féin toisc go n-aithnítear gur gá inniúlacht chumarsáideach agus inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha a fhorbairt ar bhealach comhtháite chun inniúlacht teanga a shealbhú.

⁵ Imleabhar a Ghabhann leis an gCreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa, 2018, lch 157.

Snáithe 1: Inniúlacht sa Teanga Chumarsáideach

Tá úsáid teanga lárnach d'fhorbairt na hinniúlachta teanga trí chéile. Rinneadh na torthaí foghlama sa snáithe seo a eagrú faoi na ceithre mhodh cumarsáide a sainithníodh san Imleabhar a Ghabhann leis an FTCE⁶, rud a aibhsíonn nádúr comhtháite na húsáidte teanga agus na cumarsáide, mar a ndéantar ciall a chomhthógáil chun críche réimse leathan de chuspóirí.

Fíor 5: Léaráid de na ceithre mhodh cumarsáide

Cuireann rannpháirtíocht ghníomhach leis na torthaí foghlama sa snáithe seo ar chumas an scoláire cumarsáid a dhéanamh go héifeachtach san Araibis chun críche cuspóirí bríocha agus chun inniúlacht teanga ar an iomlán a fhorbairt.

Cuimsíonn an tsnáithe seo inniúlachtaí teangeolaíocha, sochtheangeolaíocha agus pragmatacha. Mar a tugadh le fios ar ball, rinneadh na torthaí foghlama sa snáithe seo a eagrú faoi na ceithre mhodh cumarsáide (gabchumas, idirghníomhú, táirgeadh agus idirghabháil). Sa snáithe seo, rachaidh an scoláire i ngleic go ghníomhach le tascanna agus gníomhaíochtaí chun a chumas chun cumarsáid a dhéanamh go héifeachtach a fhorbairt i réimse leathan de chásanna/comhthéacsanna/cúrsaí.

⁶ FTCE, Comhairle na hEorpa, 2001.

Snáithe 1 Torthaí foghlama

Torthaí foghlama a bhaineann le gné an Ghabhchumais

GABHCHUMAS	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> réimse leathan de théacsanna a fhiosrú ar réimse leathan de thopaicí a bheadh bainteach leis an ngnáthshaol mar aon le topaicí a mbeadh spéis aige féin iontu chun a thuiscint ar an Araibis a dhoimhniú agus chun cur lena fheasacht agus a léirthuiscint ar na cultúir atá bainteach leis an Araibis. feidhm a bhaint as an eolas úr a bheadh gnóthaithe aige ar mhíreanna agus struchtúir léacsacha agus na straitéisí agus próisis tuisceana a bhíonn ag teastáil chun eolas a bhainistiú a fhorbairt. 	Inniúlacht Teanga Chumarsáideach (ITC) 1. idirghníomhaíochtaí sa seomra ranga a leanúint, lena n-áirítear obair i ngrúpaí, cuir i láthair agus treoracha mionsonraithe.
	ITC2. a bheith ag plé le réimse de théacsanna liteartha agus neamhliteartha dílse ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha i réimse de sheánraí agus formáidí ar mhaithe le pléisiúr, taighde nó comparáid.
	ITC3. eolas sonrach a shainaitheint agus a bhailiú ó réimse de théacsanna liteartha agus neamhliteartha ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha chun críche cuspóir faoi leith.
	ITC4. réimse leathan léacsach a thuiscint ag leibhéal na bhfocal agus na nathanna aonair, mar aon le cora cainte agus comhlogaíochtaí i gcomhthéacs.
	ITC5. eolas fíriciúil, príomhlíne na hargóinte, tuairimí agus conclúidí difriúla a shainaitheint i réimse de théacsanna liteartha agus neamhliteartha ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha.
	ITC6. na príomhphointí i dtéacsanna liteartha agus neamhliteartha ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha a thuiscint, amhail feasacháin nuachta, fógraí, fógairtí, scéalta agus idirghníomhuithe eile a chuirfí in iúl i réimse de réimeanna agus i leaganacha éagsúla den Araibis.
	ITC7. cur síos ar áiteanna, imeachtaí, taithí phearsanta, mothúcháin agus dearcthaí a chuirfí in iúl i ngnáth-theanga laethúil a thuiscint.

IDIRGHNÍOMHÚ	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> • an Araibis a úsáid le bheith ag idirghníomhú le daoine eile chun críche na cumarsáide barántúla in idirghníomhuithe duine le duine agus ar líne • idirghníomhuithe scríofa agus labhartha a bhainistiú, a bheadh ag éirí níos casta i rith an ama, trí thascanna agus gníomhaíochtaí rialta cumarsáide. • a n-inniúlacht san Araibis a fhorbairt mar aon le stór iomlán ilteangach agus a bhfeasacht idirchultúrtha lena n-áireofaí straitéisí cumarsáide agus tuisceana chun ciall agus brí a ionramháil. • bealaí a fhoghlaim le cumarsáid a dhéanamh i dtaobh réimse leathan de thopaicí spéise nithiúla agus teibí agus/nó a mbeadh ábharthacht faoi leith ag baint leo agus i réimse de chomhthéacsanna sóisialta, lena n-áireofaí suíomhanna a mbeadh siad cleachta leo, suíomhanna foirmeálta agus suíomhanna neamhfhoirmeálta. 	ITC8. a bheith ag idirghníomhú le daoine eile ó bhéal agus i scríbhinn chun pleananna a dhéanamh, fadhbanna a réiteach, nuacht agus eolas simplí ar thopaicí a mbeadh cur amach aige orthu, a mbeadh spéis phearsanta aige iontu nó a bheadh tráthúil a mhalartú.
	ITC9. a bheith rannpháirteach le daoine eile i gcomhphlé agus díospóireachtaí ar thopaicí a mbeadh cur amach aige orthu, spéis phearsanta iontu nó a bheadh tráthúil.
	ITC10. déileáil le formhór na gcomhráite is dóigh a tharlódh nuair a bheifí ag fáil earraí agus seirbhísí.
	ITC11. cumarsáid a chumadh agus a fhreagairt i réimse d'fhormaidí scríofa
	ITC12. cuntais a thabhairt ar imeachtaí, taithí agus gníomhaíochtaí sóisialta agus pearsanta, agus freagairt le mionsonraí réasúnacha láithreach in idirghníomhuithe duine le duine agus ar líne.
ITC13. úsáid a bhaint as réimse nathanna, frásaí agus cora cainte chun comhráite simplí duine le duine a thosú, a chothú agus a chríochnú, amhail treoracha a thabhairt, sonraí agus/nó soiléirithe a iarraidh de réir mar is cuí.	
ITC14. réimse de straitéisí a úsáid chun plé a dhíriú, mar shampla, trí achoimre a dhéanamh ar an bpríomhphointe, tuairisciú ar ais, freagairt don mhéid a deirtear, an iarraidh ar dhaoine eile tuairimí a thabhairt.	

Torthaí foghlama a bhaineann le gné an Táirgthe

TÁIRGEADH	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> téacsanna ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha, a bheadh ag dul i gcastacht de réir a chéile, a chruthú ar réimse leathan de thopaicí a bhaineann leis an ngnáthshaol, mar aon le topaicí a mbeadh spéis aige iontu i réimse pearsanta, poiblí agus oideachasúil na húsáide teanga chun críche cumarsáide agus taitnimh. a inniúlacht teanga* a leathnú san Araibis mar aon lena fheasacht agus a léirthuisctint ar na cultúir a bhaineann leis an Araibis a fhorbairt. 	ITC15. a theachtaireacht a chur in iúl sách soiléir ionas go dtuigfí é le fuaimniú, tuin chainte, strus agus rithim atá soiléir den chuid is mó.
	ITC16. patrúin, struchtúir agus straitéisí teangeolaíocha a úsáid chun cumarsáid a dhéanamh le cruinneas réasúnach i gcomhthéacsanna a mbeadh cur amach aige orthu.
	ITC17. litriú, poncaíocht agus réimse de sheifteanna teangeolaíocha a úsáid de réir mar is cuí chun téacs comhleanúnach comhsheasmhach a tháirgeadh le gnéithe simplí a nascadh.
	ITC18. tuairimí, mothúcháin agus taithí a chur in iúl, i scríbhinn agus ó bhéal, ar ábhair a bhaineann leis an saol laethúil agus nathanna simplí a úsáid chun tuairimí, pleananna agus/nó gníomhartha a chosaint.
	ITC19. réimse de théacsanna cruthaitheacha a fhorbairt ar ábhair a mbeadh spéis phearsanta aige iontu, i bhformáidí ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha, mar shampla, amhráin, dánta, drámaíocht, scéalta.

Torthaí foghlama a bhaineann le gné na hIdirghabhála

IDIRGHABHÁIL	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> a chuid tuairimí agus smaointe a fhorbairt, a chur i bhfriotal agus a chomhroinnt, ag éascú na tuisceana agus na cumarsáide le daoine eile. a bheith ag comhoibriú le smaointe agus tuairimí éagsúla a chomhroinnt, eolas a mhíniú agus a bheith ag obair le chéile chun sprioc a bhaint amach. ciall a bhaint as rudaí, iad a léirmhíniú, a mhíniú, achoimre a dhéanamh orthu nó athleagan a chur orthu chun brí a chur le chéile nó a chur in iúl, sa teanga chéanna in amanna, nó, amanna eile, i dteanga eile a bheadh ar eolas aige. 	<p>ITC20. a príomhphointí a chur in iúl, i scríbhinn agus ó bhéal, i dtéacsanna liteartha agus neamhliteartha soiléire, dea-struchtúrtha ar ábhair a mbeadh cur amach aige orthu agus a mbeadh spéis phearsanta aige iontu nó a bheadh tráthúil.</p>
	<p>ITC21. a bheith ag comhoibriú i dtascanna simplí praiticiúla, ag iarraidh ar dhaoine eile tuairimí a thabhairt, moltaí a dhéanamh agus freagraí a thuiscint, agus athrá nó athmhúnlú á iarraidh, de réir mar ba ghá.</p>
	<p>ITC22. an príomhphointe ón méid a chloistear/a léitear i gcásanna intuartha, laethúla a chur in iúl, ag iarraidh ar dhaoine eile rudaí a mhíniú, ag léiriú tuisceana agus/nó aontú nó easaontú.</p>
	<p>ITC23. tacú le cultúr cumarsáide comhroinnte trí dhaoine a chur in aithne agus eolas a mhalartú maidir le tosaíochtaí, ag aithint nuair a tharlaíonn deacrachtaí agus ag úsáid frásaí simplí chun comhréiteach agus comhaontú a lorg.</p>
	<p>ITC24. freagairt do théacsanna cruthaitheacha liteartha agus neamhliteartha ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha ar réimse de bhealaí, mar shampla, trí imeachtaí a cheangal le taithí phearsanta, ag míniú shuntasacht na n-imeachtaí, ag déanamh nasc eatarthu agus ag déanamh cur síos ar charachtair agus a gcaidrimh.</p>
	<p>ITC23. príomhphointí smaointe agus fadhbanna a mhíniú, ag déanamh achoimre ar eolas fíriciúil lena n-áirítear sonraí, ag sainathint buntáistí agus míbhuntáistí, agus ag tabhairt freagra pearsanta trí théacsanna scríofa agus ilmhódacha i gcomhthéacsanna a mbeadh cur amach aige orthu.</p>

Snáithe 2: Snáithe na hInniúlachta Ilteangaí agus Ilchultúrtha

Forbraítear inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha le agus trí úsáid na hAraibise. Mar a leagtar amach sa Chreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach:

Tagraíonn inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha don chumas teangacha a úsáid chun críche cumarsáide agus chun páirt a ghlacadh in idirghníomhú idirchultúrtha, ina mbeadh inniúlacht ag duine, ar gníomhaire sóisialta é, de mhéideanna éagsúla, i roinnt teangacha agus taithí aige ar roinnt cultúr... Ní hé go luíonn na cultúir éagsúla (náisiúnta, réigiúnach, sóisialta) ar a bhfuil fáil ag an duine taobh le taobh go deas simplí; déantar comparáid agus codarsnacht eatarthu agus idirghníomhaíonn siad go gníomhach chun inniúlacht shaibhrithe, chomhtháite ilchultúrtha a tháirgeadh ⁷

Eagraítear na torthaí foghlama sa snáithe seo mar seo a leanas:

- Inniúlacht ilteangach
- Inniúlacht ilchultúrtha.

Tá rannpháirtíocht ghníomhach leis na torthaí foghlama seo lárnach d'fhorbairt na hinniúlacht teanga ar an iomlán.

Sa snáithe seo, forbróidh an scoláire a inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha. Cuirtear luach san ilteangachas ar éagsúlacht theangeolaíoch agus chultúrtha an scoláire. Ní bhíonn eolas an scoláire ar theangacha agus ar chultúir eile stóráilte ar leithligh óna chéile; idirghníomhaíonn gach eolas agus taithí ar theangacha agus cultúir agus cuireann le tógáil na hinniúlachta cumarsáidí.

Tarraingíonn ilteangachas aird ar an ngá go dtarraingeodh an scoláire ar a acmhainní agus a thaithí theangeolaíoch agus chultúrtha féin chun páirt níos iomláine a ghlacadh i gcomhthéacsanna sóisialta agus oideachais⁸. Cabhraíonn sé sin leis comhthuiscint a bhaint amach, chun rochtain a fháil ar eolas agus dá bhrí sin tuilleadh forbartha a dhéanamh ar a stór teangeolaíoch agus cultúrtha féin. Tá níos mó i gceist leis an aidhm ná 'máistreacht' a fháil ar theanga amháin, dhá theanga nó trí theanga, astu féin ach, táthar ag iarraidh 'stór teangeolaíoch a fhorbairt, mar a mbeadh áit ag gach cumas teangeolaíoch'⁹. Is é atá i gceist i dtuiscint ilteangach, mar shampla, eolas glacach duine i dteanga amháin a úsáid chun brí a bhaint as téacsanna i dteanga eile.

⁷ An Creat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa, 2001, lch 168.

⁸ Imleabhar a Ghabhann leis an gCreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa, 2018, lch 157.

⁹ An Creat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa 2011, Cuid 1.3, lch 5.

Sa snáithe seo, forbróidh an scoláire a inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha. Cuirtear luach san ilteangachas ar éagsúlacht theangeolaíoch agus chultúrtha an scoláire. Ní bhíonn eolas an scoláire ar theangacha agus ar chultúir eile stóráilte ar leithligh óna chéile; idirghníomhaíonn gach eolas agus taithí ar theangacha agus cultúir agus cuireann le tógáil na hinniúlachta cumarsáidí.

Tarraingíonn ilteangachas aird ar an ngá go dtarraingeodh an scoláire ar a acmhainní agus a thaithí theangeolaíoch agus chultúrtha féin chun páirt níos iomláine a ghlacadh i gcomhthéacsanna sóisialta agus oideachais¹⁰. Cabhraíonn sé sin leis comhthuiscint a bhaint amach, chun rochtain a fháil ar eolas agus dá bhrí sin tuilleadh forbartha a dhéanamh ar a stór teangeolaíoch agus cultúrtha féin. Tá níos mó i gceist leis an aidhm ná ‘máistreacht’ a fháil ar theanga amháin, dhá theanga nó trí theanga, astu féin ach, táthar ag iarraidh ‘stór teangeolaíoch a fhorbairt, mar a mbeadh áit ag gach cumas teangeolaíoch’¹¹. Is é atá i gceist i dtuiscint ilteangach, mar shampla, eolas glacach duine i dteanga amháin a úsáid chun brí a bhaint as téacsanna i dteanga eile.

Déantar cur síos, leis an ilchultúrachas, ar úsáid inniúlachtaí ilchultúrtha i gcás cumarsáideach nuair a thagann inniúlachtaí eile seachas inniúlachtaí teanga i gceist¹². Ní bhíonn na cultúir éagsúla ann ar a bhfuil fáil ag an scoláire taobh le taobh; ní bhíonn siad deighilte go meabhrach. Déantar comparáid agus codarsnacht eatarthu agus idirghníomhaíonn siad go gníomhach lena chur ar chumas an scoláire cumarsáid níos éifeachtaí a dhéanamh, mar shampla, éagsúlachtaí in iompraíochtaí (lena n-áireofaí gotha, tuin agus dearcthaí) a chur san áireamh, plé a dhéanamh ar ró-ghinearálú agus steiréitíopaí.¹³

¹⁰ Imleabhar a Ghabhann leis an gCreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa, 2018, lch 157.

¹¹ An Creat Comhchoiteann Tagartha Eorpach, Comhairle na hEorpa 2011, Cuid 1.3, lch 5.

¹² Ibid, lch 53.

¹³ Ibid, lch 158.

Snáithe 2 Torthaí foghlama

Torthaí foghlama a bhaineann le gné na hInniúlachta Ilteangaí

INNIÚLACHT ILTEANGACH	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> • an Araibis a thuiscint agus a úsáid mar aonán teanga sainiúil a bhfuil a cuid gnéithe teangeolaíocha faoi leith aici amhail gnéithe léacsacha, gramadúla agus fóineolaíocha. • cur lena fheasacht ar na cosúlachtaí agus difríochtaí idir an Araibis agus teangacha eile a bheadh ar eolas aige. • líonra a chruthú de na teangacha agus leaganacha go léir a bheadh sé a fhoghlaim mar aon le straitéisí foghlamtha teanga agus cumarsáide lena stór ilteangach a fhorbairt. • tuiscint shoiléir a fhorbairt ar oiriúnacht teanga i gcomhthéacsanna áirithe le spriocphobal áirithe. • neamhspleáchas foghlaimeora a fhorbairt trí dhul sa seans san fhoghlaim agus machnamh a dhéanamh ar a fhoghlaim teanga. 	<p>Inniúlacht Ilteangach Ilchultúrtha (III) 1. ciall a bhaint as focail nach bhfuil cur amach aige orthu trí chomhpháirteanna an fhocail a chur san áireamh, ar nós fréamhacha focail agus gnéithe léacsacha, mar aon le comhthéacs níos leithne an téacs ó bhéal, scríofa agus ilmhódach.</p>
	III2. acmhainní teanga a úsáid (m.sh. foclóir, teasáras, acmhainní gramadaí agus acmhainní ar líne) ar bhonn neamhspleách le cur lena fhorbairt teanga.
	III3. raon de phatrúin agus struchtúir theangeolaíocha a shainnithint (mar shampla córas na mbriathra, comhréir) agus tuiscint a fháil ar a mbrí sa chomhthéacs.
	III4. straitéisí cumarsáide agus cúitimh a chur i bhfeidhm nuair a bhíonn bac ar chumarsáid (ar nós cur síos a dhéanamh ar rud éigin cosúil leis, trí chomhchiallaigh, gotha, trasteangú a úsáid) agus dá bhrí sin míthuiscintí a sheachaint.
	III5. straitéisí foghlama a fhorbairt a thuilleadh chun an Araibis a thabhairt chun cuimhne, a thuiscint agus a úsáid chun críche na cumarsáide ó bhéal agus scríofa.
	III6. úsáid chruthaitheach a bhaint as a stór ilteangach i dteangacha agus canúintí éagsúla chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile i gcásanna a tharlaíonn gan choinne nó chun ciall a bhaint as téacsanna.
	III7. cosúlachtaí nó éagsúlachtaí a shainnithint sna bealaí a gcuirtear coincheapa in iúl agus a thuigtear iad i dteangacha agus i gcanúintí difriúla.
	III8. comparáid a dhéanamh idir patrúin theangeolaíocha agus nathanna foclóra sna teangacha atá ar eolas aige, agus iad a chur i gcodarsnacht lena chéile, le tacú lena thuiscint ar théacsanna ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha.
	III9. machnamh a dhéanamh ar an bpróiseas foghlamtha teanga, agus aiseolas in úsáid le feabhsú.

Torthaí foghlama a bhaineann le gné na hInniúlachta Ilchultúrtha

INNIÚLACHT ILCHULTÚRTHA	
Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire
<ul style="list-style-type: none"> • cur lena eolas agus feasacht ar chleachtais agus noirm a bhaineann lena chultúr féin agus le cultúr daoine eile. • a chuid eolais ar chultúr na bpobal a bhfuil baint acu leis an Araibis a dhoimhniú. • eolas a chur ar úsáid iomchuí na ngnásanna a bheadh oiriúnach ó thaobh cultúir de agus éirí níos meabhraí orthu seo. • íogaireacht a léiriú ar dhifriochtaí, a bheith toilteanach soiléiriú a thabhairt agus a iarraidh d'fhonn aon bhaol míthuisceana a sheachaint. • dul i ngleic le réimse leathan de théacsanna, meastóireacht chriticiúil a dhéanamh ar fhoinsí agus a bheith rannpháirteach le plé agus tascanna ranga agus a bheith ag plé le scoláirí eile 	III10. cultúr coitianta a fhiosrú agus léirthiscint a fháil air trí raon de mheáin.
	III11. taighde agus plé a dhéanamh ar réimse de ghnéithe de chuid tíre/tíortha, pobal agus cultúr ag a mbeadh baint leis an Araibis, mar shampla gnéithe geografacha, imeachtaí suntasacha stairiúla, fíricí, daoine agus áiteanna cáiliúla.
	III12. taighde a dhéanamh ar ghnéithe den oidhreacht chultúrtha éagsúil, mar shampla bia, béaloideas, ceol, traidisiúin, na healaíona, agus reiligiúin.
	III13. gnéithe de chuid cultúir agus pobail a bhfuil baint acu leis an Araibis, sa saol laethúil, ina ngnásanna sóisialta, caidrimh idirphearsanta agus luachanna agus creidimh a bheadh ag teacht chun cinn, a léirmhíniú trí réimse de théacsanna ó bhéal, scríofa agus ilmhódacha.
	III14. feasacht a fhorbairt agus a léiriú ar chustaim, creidimh agus dearcthaí na ndaoine i gcultúir agus i bpobail a mbeadh baint acu leis an Araibis.
	III15. gnéithe de chultúir agus pobail a mbeadh baint acu leis an Araibis a mhíniú do dhaoine ó chúlraí cultúrtha difriúla, ag úsáid réimse d'fhormáidí agus meáin ábhartha.
	III16. Feasacht agus úsáid chuí gnásanna sóisialta labhartha agus neamhlabhartha a léiriú nuair a bhítear ag idirghníomhú le daoine eile.
	III17. breithniú a dhéanamh ar na cosúlachtaí agus na héagsúlachtaí idir cultúir a bhfuil baint acu leis an Araibis agus cultúir eile, ag aithint go measúil na mothúcháin agus na dearcthaí a bhíonn ag daoine eile ar chúrsaí an tsaoil.
	III18. Tacú le cumarsáid agus idirghníomhú idir cultúir trí spéis, comhbhá, comhaontú agus tuiscint a léiriú.

Measúnú

Baineann measúnú sa tsraith shinsearach le faisnéis faoi phróisis agus faoi thorthaí foghlama a bhailiú, a léirmhíniú, a úsáid agus a thuairisciú. Tá foirmeacha éagsúla measúnaithe ann agus úsáidtear é ar chúiseanna difriúla. Baintear úsáid as measúnú chun an tslí chuí a aimsiú don scoláire trí churaclam éagsúil, chun sainréimsí láidreachta nó deacrachta scoláire áirithe a shainaithint agus chun gnóthachtáil a thástáil agus a theistiú. Is tacaíocht don fhoghlaim é an measúnú agus cuireann sé chun feabhais í trí chabhrú leis an scoláire agus leis an múinteoir na chéad chéimeanna eile sa phróiseas teagaisc agus foghlama a shainaithint.

Chomh maith le straitéisí éagsúla teagaisc, tacóidh straitéisí éagsúla measúnaithe le foghlaim an scoláire agus soláthróidh siad faisnéis don mhúinteoir agus don scoláire atá inúsáidte mar aiseolas, sa chaoi is gur féidir gníomhaíochtaí teagaisc agus foghlama a chur in oiriúint do riachtanais an scoláire aonair. De thoradh tascanna atá cuí agus mealltach a leagan síos, ceisteanna a chur agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an fhoghlaimora chun cinn, tacóidh an measúnú leis an bhfoghlaim agus leis an dul chun cinn, chomh maith le tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt phríomhinníúlachtaí an scoláire agus coimriú a thabhairt ar an ngnóthachtáil.

Measúnú don teistiúchán

Tá an measúnú le haghaidh teistiúcháin bunaithe ar an réasúnaíocht, ar chuspóirí agus ar thorthaí foghlama na sonraíochta seo. Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe ann: scrúdú scríofa agus dhá chomhpháirt mheasúnaithe sa bhreis a chuimsíonn scrúdú cluastuisceana agus béaltriall. Beidh an scrúdú scríofa agus an chomhpháirt bhreise mheasúnaithe, an scrúdú cluastuisceana, ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Sa chomhpháirt mheasúnaithe bhreise, an béaltriall, beidh taisc choiteanna ann don ardleibhéal agus don ghnáthleibhéal. Is é Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS) a dhéanfaidh gach comhpháirt a leagan amach agus a scrúdú.

Sa scrúdú scríofa, déanfar Araibis na hArdteistiméireachta a mheasúnú ar dhá leibhéal – Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal (Tábla 2). Éileoidh na ceisteanna scrúdaithe go léireoidh an scoláire foghlaim atá cuí don leibhéal. Beidh idirdhealú le sonrú sa mheasúnú freisin tríd an ábhar spreagthach a úsáidtear, agus trí mhéid na tacaíochta struchtúrtha a thugtar don scoláire atá i mbun scrúdaithe ag leibhéal dhifriúla. Léireofar i ngach comhpháirt den mheasúnú an nádúr comhtháite na snáitheanna atá leagtha amach sa tsonraíocht seo. Tá príomhscileanna na sraithe sinsearaí (Fíor 2) fite fuaite i dtorthaí foghlama na sonraíochta seo agus déanfar iad a mheasúnú i gcomhthéacs na dtorthaí foghlama.

Comhpháirt mheasúnaithe	Gnáthleibhéal	Ardleibhéal
Béaltrial	25%	30%
Scrúdú cluastuisceana	30%	25%
Scrúdú scríofa	30% Léitheoireacht	25% Léitheoireacht
	15% Scríbhneoireacht	20% Scríbhneoireacht

Tábla 2: Achoimre an mheasúnaithe i gcomhair teistiúcháin

Tá an t-ualú difriúil a bhaineann le gach comhpháirt sa ghnáthleibhéal agus san ardlleibhéal bunaithe ar an tuiscint, d'fhormhór na bhfoghlaimoirí teanga, gur tapúla a fhorbraítear scileanna glacacha ná mar a fhorbraítear scileanna táirgeachta i rith phróiseas na foghlama teanga. Dá bhrí sin, leithdháiltear ualú níos mó ar thascanna glacacha ag an ngnáthleibhéal agus ar thascanna táirgeachta agus idirghníomhaithe ag an ardlleibhéal.

Comhpháirt measúnaithe bhreise: Béaltrial

Déanfar measúnú leis an mbéaltrial ar inniúlacht sa teanga labhartha i gcomhréir leis na torthaí foghlama sa tsonraíocht seo. Trína dhéanamh seo, déanfar réimse de thorthaí foghlama a mheasúnú sa dá shnáithe.

Díreofar cuid den bhéaltrial ar phunann teanga an scoláire¹⁴. Le linn na béaltrialach, bainfear feidhm as an bpunann teanga le comhrá agus comhphlé a spreagadh. Is amhlaidh, áfach, nach ndéanfar measúnú ar an bpunann féin chun críche teistiúcháin.

Déanfar measúnú sa bhéaltrial ar chumas an scoláire plé le roinnt tascanna gabhchumais, idirghníomhaithe, táirgthe agus idirghabhála, agus an Araibis in úsáid go hiomchuí éifeachtach aige, chun brí a ionramháil i gcomhréir le torthaí foghlama na sonraíochta agus leis na critéir mheasúnaithe atá leagtha amach thíos.

Sa bhéaltrial, díritear ar inniúlacht labhartha agus ar an teachtaireacht a chur in iúl go soiléir. Le linn na béaltrialach, bainfear úsáid as an Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha leis na ceisteanna a chur. Féadann an scoláire scileanna agus straitéisí ilteangachais agus idirghabhála agus é ag freagairt do cheisteanna, lena n-áirítear úsáid éigin a bhaint as an Araibis Chanúnach, le cur leis an gcumarsáid.

¹⁴ Féach leathanach 30 i gcomhair tuilleadh eolais faoin bPunann Teanga.

Tuairisceoirí cáilíochta don Bhéaltriail

Baineann na tuairisceoirí thíos leis an bhfoghlaim a bhaineann an scoláire amach sa Bhéaltriail.

	An scoláire a léiríonn leibhéal ard gnóthachtála	An scoláire a léiríonn leibhéal measartha gnóthachtála	An scoláire a léiríonn leibhéal íseal gnóthachtála
Cur i gcrích an Taisc	féadann an teachtaireacht a chur in iúl ina hiomláine agus go soiléir agus léiríonn leibhéal ard feasachta ar an réim iomchuí don sprioclucht éisteachta.	féadann an teachtaireacht a chur in iúl soiléir go leor le go dtuigfí í, léiríonn leibhéal maith feasachta ar an réim iomchuí don sprioclucht éisteachta.	féadann an teachtaireacht a chur in iúl go measartha soiléir, léiríonn leibhéal teoranta feasachta ar an réim iomchuí don sprioclucht éisteachta.
Idirghníomhú	féadann idirghníomhuithe a thosú, a chothú agus a chríochnú go muiníneach i gcomhráite gan script i réimse leathan de chásanna agus topaicí a mbeadh cur amach aige orthu.	féadann frásaí simplí díreacha a úsáid le hidirghníomhuithe a thosú, a chothú agus a chríochnú i gcomhráite gan script i gcásanna agus le topaicí a mbeadh cur amach aige orthu, ar an acht go dtacódh an t-idirghabhálaí leis.	féadann idirghníomhuithe a thosú, a chothú agus a chríochnú le muinín agus éifeachtacht theoranta i gcomhráite gan script ar chásanna agus topaicí a mbeadh an-chur amach aige orthu agus an t-idirghabhálaí ag comhoibriú leis.
Raon	raon leorga teanga a bheith aige le go bhféadfadh sé cur síos soiléir a dhéanamh agus dearcthaí a chur in iúl maidir le bunús na dtopaicí ginearálta agus roinnt foirmeacha abairte níos casta in úsáid aige lena dhéanamh seo. Féadann seicheamh nasctha líneach de phointí a dhéanamh.	tá dóthain teanga aige le comhrá a dhéanamh, agus foclóir leorga aige chun é féin a chur in iúl, le moilleadóireacht éigin, ar thopaicí amhail an teaghlach, caitheamh aimsire agus spéiseanna, cúrsaí oibre, taisteal agus imeachtaí reatha. Féadann gnéithe níos giorra a nascadh ina seichimh cheangailte.	úsáideann patrúin abairte bunúsacha ina mbeadh frásaí a bheadh de ghlanmheabhair aige, grúpaí de roinnt bheag focal/comharthaí agus foirmle chun eolas teoranta a chur in iúl, i gcásanna simplí, gnáthlae. Féadann nascóirí simplí a úsáid amhail 'agus', 'ach' nó, 'mar'.
Cruinneas agus líofacht	féadann leanúint leis ar bhealach sothuigte agus gan ach beagáinín stadanna nó moilleadóireachta ann nó é a bheith ag cuardach an fhriotail chuí agus gan ach fíor-bheagán earráidí ann a n-eascródh míthuiscint astu. Déanann féincheartú nuair is cuí.	féadann é féin a chur in iúl ar bhealach intuigte, ach stadanna a bheith ann, go háirithe le sleachta níos faide. Bíonn na nathanna a úsáideann sé go minic i gcásanna intuartha réasúnta cruinn.	féadann abairtí an-ghearr agus an-simplí a úsáid, agus a lán stadanna, moilleadóireachta agus athfhoirmithe ann. Úsáideann roinnt struchtúr mar is ceart, ach déanann botúin bhunúsacha.
Inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha	féadann ardleibhéal feasachta agus tuisceana a léiriú ar na cultúir a bhaineann leis Araibis, a bheadh oiriúnach don tasc agus dá chéim foghlama.	féadann leibhéal leorga feasachta agus tuisceana a léiriú ar na cultúir a bhaineann leis Araibis, a bheadh oiriúnach don tasc agus dá chéim foghlama.	léiríonn fíorbheagán feasachta ná tuisceana ar na cultúir a bhaineann leis Araibis, a bheadh oiriúnach don tasc agus dá chéim foghlama.

Tábla 3: Tuairisceoirí cáilíochta don Bhéaltriail

Compháirt mheasúnaithe bhreise: Scrúdú cluastuisceana

Déanfar measúnú leis an scrúdú cluastuisceana ar scileanna cluastuisceana i gcomhréir leis na torthaí foghlama sa tsonraíocht seo. Trína dhéanamh seo, déanfar réimse de thorthaí foghlama a mheasúnú sa dá shnáithe.

Déanfar measúnú sa scrúdú cluastuisceana ar chumas an scoláire plé le héagsúlacht de thascanna gabhchumais, idirghníomhaithe, táirgthe agus idirghabhála, i gcomhréir le torthaí foghlama na sonraíochta agus leis na critéir mheasúnaithe atá leagtha amach thíos.

Le linn an scrúdaithe cluastuisceana, beidh an scoláire ag plé le hábhar spreagthach labhartha a léireodh úsáid na hAraibise san fhíorshaol i réimse de chomhthéacsanna fíorshaoil. Beidh na hábhair a chuirfear ina láthair san Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha le go mbeidh siad insroichte ó thaobh teanga de do réimse éagsúil de chainteoirí Araibise.

Tuairisceoirí cáilíochta don Scrúdú Cluastuisceana

Baineann na tuairisceoirí thíos leis an bhfoghlaim a bhaineann an scoláire amach sa Scrúdú Cluastuisceana.

	An scoláire a léiríonn leibhéal ard gnóthachtála	An scoláire a léiríonn leibhéal measartha gnóthachtála	An scoláire a léiríonn leibhéal íseal gnóthachtála
Tuiscint	féadann na príomhphointí a thuiscint i gcaint níos giorra agus caint shínte ar thopaicí a mbeadh cur amach aige orthu, a mbeadh spéis phearsanta aige iontu agus a bheadh tráthúil, in éagsúlacht de chomhthéacsanna agus gan tacaíocht bhreise de dhíth ach ó am go chéile.	féadann caint níos giorra agus caint shínte a thuiscint ar thopaicí a mbeadh cur amach aige orthu, a mbeadh spéis phearsanta aige iontu agus a bheadh tráthúil, ar an acht go gcuirfí an chaint ina láthair go mall agus go soiléir.	féadann comhráite, tuairiscí agus comhphlé gairid simplí a thuiscint nuair a bhíonn cur amach aige ar na topaicí, ar an acht go mbeadh tacaíocht aige (iomhánna, gothaí, caint níos moille).
Idirghabháil	féadann ábhar téacsanna simplí eolais a chur in iúl ina chuid focal féin	féadann an t-eolas ábhartha i dtéacsanna simplí a chur in iúl ina chuid focal féin	féadann an pointe a rinneadh i dteachtairachtaí, teoracha agus fógraí gairide soiléire simplí a chur in iúl ar an acht go gcuirfí an t-ábhar ina láthair go mall.
Inniúlacht ilteangach agus ilchultúrtha	is féidir leis feasacht an-mhaith a léiriú ar ghnásanna cultúrtha a bhaineann leis an Araibis.	is féidir leis feasacht mhaith a léiriú ar ghnásanna cultúrtha a bhaineann leis an Araibis.	is féidir leis feasacht theoranta a léiriú ar ghnásanna cultúrtha a bhaineann leis an Araibis.

Tábla 4: Tuairisceoirí cáilíochta don Scrúdú Cluastuisceana

Scrúdú scríofa

Cuimseoidh an scrúdú scríofa réimse de chineálacha ceisteanna lena ndéanfar measúnú, ar bhealach a bheadh oiriúnach do gach leibhéal, ar:

- cumas an scoláire plé la hábhar spreagthach scríofa agus ilmhódach a chuirfí ina láthair san Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha le réimse de thascanna gabhchumais, idirghníomhaithe, táirgthe agus idirghabhála a chur i gcrích, i gcomhréir le snáithí agus torthaí foghlama na sonraíochta
- cumas an scoláire cumarsáid éifeachtach chruinn a dhéanamh san Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha, agus feasacht a léiriú ar thionchar an lucht léitheoireachta agus na réime ar úsáid iomchuí teanga
- eolas agus feasacht an scoláire ar ghnéithe de phobail nó cultúir a mbeadh baint acu leis an Araibis.

Cuirfear an t-ábhar spreagthach a mbainfear feidhm as sa scrúdú scríofa i láthair san Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha. Freagróidh an scoláire san Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha agus úsáidfidh scileanna agus straitéisí ilteangachais agus idirghabhála leis an gcumarsáid a éascú.

Oiriúntais réasúnta

Éilíonn an tsonraíocht seo d'Araibis na hArdteistiméireachta go rachaidh an scoláire i ngleic le nádúr an ábhair ar bhonn leanúnach i rith an chúrsa. Lena chois sin, baineann dhá chomhpháirt bhreise leis an measúnú, an bhéaltrial agus an scrúdú cluastuisceana, dá mbronntar 55% d'iomlán na marcanna. Chuige sin, dearadh *scéim na nOiriúntas Réasúnta*, arna feidhmiú ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS), chun cabhrú le hiarrthóirí san Ardteistiméireacht a bhfuil deacrachtaí fisiciúla/leighis/céadfacha agus/nó deacrachtaí foghlama ar leith acu.

Deartar oiriúntais réasúnta chun tionchar míchumais ar fheidhmíocht scoláire a bhaint oiread agus is féidir, ionas gur féidir leis nó léi a leibhéal gnóthachtála a thaispeáint i scrúdú – ní dheartar iad chun cúiteamh a dhéanamh ar easpa gnóthachtála a eascraíonn as míchumas.

Grádú na hArdteistiméireachta

Déanfar scrúdú Araibis na hArdteistiméireachta a ghrádú le scála grádúcháin 8 bpointe ar an nGnáthleibhéal agus ar an Ardleibhéal. Is é grád 1 an grád is airde, is é grád 8 an grád is ísle. Tá marcanna céatadáin idir 100% agus 30% i gceist leis na seacht ngrád is airde, 1-7 – roinntear iad ina raonta cothroma atá 10% ar leithead an ceann. Bronntar grád 8 as marcanna céatadáin níos lú ná 30%. Déantar idirdhealú idir gráid an Ardleibhéil agus gráid an

Ghnáthleibhéal trí A nó G a chur roimh an ngrád faoi seach. Dá bhrí sin, tá A1–A8 i gceist ag an Ardleibhéal agus tá G1–G8 i gceist leis an nGnáthleibhéal.

Grád	Marcanna %
A1/G1	90 - 100
A2/G2	80 < 90
A3/G3	70 < 80
A4/G4	60 < 70
A5/G5	50 < 60
A6/G6	40 < 50
A7/G7	30 < 40
A8/G8	< 30

Tábla 5: Scála grádúcháin na hArdteistiméireachta

Aguisín 1 Gluais

Tá sé i gceist go soiléireoidh an ghluais seo coincheapa agus téarmaí a úsáideadh sa tsonraíocht seo.

Dírthe ar ghníomh: Féachtar ar an scoláire sa chur chuige seo mar ghníomhaire sóisialta agus rannpháirtí gníomhach ina chuid foghlama féin. Tugtar le fios go mbeidh an Araibis in úsáid ag an scoláire agus é páirteach i dtascanna bríocha, comhoibritheacha.

Cluastuisceint: I ngníomhaíochtaí gabhchumas cluastuisceana, faigheann agus próiseálann an t-úsáideoir teanga ionchur labhartha ó chainteoir amháin nó níos mó¹⁵.

Téacsanna dílse: Téacs liteartha nó neamhliteartha a cruthaíodh chun cuspóir pearsanta nó sóisialta nó cuspóir barántúil cumarsáide a chomhlíonadh, sa phobal teanga inar cruthaíodh é.

An Creat Comhchoiteann Tagartha Eorpach: An Creat Comhchoiteann Tagartha Eorpach le haghaidh Teangacha, arna fhoilsiú ag Comhairle na hEorpa in 2001. Creat tagartha atá anseo a chuireann uirlisí, treoirlínte agus acmhainní ar fáil chun curaclaim, téacsleabhair, uirlisí measúnaithe agus clár teanga a fhorbairt le tacú le teagasc agus foghlaim teangacha. Foilsíodh Imleabhar a Ghabhann le FTCE in 2020.

An Araibis Chanúnach: Baintear feidhm as an Araibis Chanúnach sa ghnáthshaol, sa bhaile, mar shampla, agus in áit an mhargaidh, sa tsráid, i mbialanna, i gcaiféanna agus i gcultúr coiteann na ndaoine agus ar na meáin shóisialta. Athraíonn an Araibis Chanúnach de réir an tsuímh gheografaigh ina labhraítear í.

Ionchur: Treoracha, ábhair, etc., roghnaithe nó curtha ar fáil ag múinteoirí agus/nó foghlaimeoirí¹⁶.

Idirghníomhú: Áirítear le hidirghníomhú cumarsáid, comhoibriú, glacadh sealanna agus/nó soiléiriú a iarraidh chun brí a chur le chéile agus tá sé bunúsach d'fhoghlaim teanga.

Idirghabháil: San idirghabháil, feidhmíonn an t-úsáideoir/foghlaimeoir mar ghníomhaire sóisialta a chruthaíonn droichid agus a chabhraíonn chun brí a chruthú nó a chur in iúl, uaireanta laistigh den teanga chéanna, uaireanta ó theanga amháin go teanga eile (eadráin trasteanga). Díritear ar ról na teanga i bpróisis ar nós spás agus coinníollacha a chruthú don chumarsáid agus/nó foghlaim, comhoibriú chun brí nua a thógáil, daoine eile a spreagadh

¹⁵ FTCE, Comhairle na hEorpa, 2001, lch 65.

¹⁶ Ibid, lch 55.

chun brí nua a thógáil nó a thuiscint, agus eolas nua a chur ar aghaidh i bhfoirm chuí. Is féidir an comhthéacs a bheith sóisialta, oideolaíoch, cultúrtha, teangeolaíoch nó gairmiúil.

An Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha: Is í an Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha an teanga oifigiúil a theagasctar agus a úsáidtear i suíomhanna foirmeálta, amhail ar scoil, san ollscoil agus sna meáin chumarsáide oifigiúla. Is teanga choiteann í an Araibis Chaighdeánach Nua-aimseartha i ngach tír ina labhraítear Araibis.

Breisteangachas: Cómhaireachtáil teangacha éagsúla sa tsochaí.

Idirghníomhú ó bhéal: San idirghníomhú ó bhéal, bíonn beirt daoine, ar a laghad, rannpháirteach i gcomhrá ina malartaítear an táirgeadh agus an ghabháil agus inar féidir, go fiú, forluí a bheith ann idir an bheirt.¹⁷

Táirgeadh ó bhéal: I ngníomhaíochta táirgthe urlabhra, táirgeann an t-úsáideoir teanga aschur labhartha.

Téacs ó bhéal: cineál cumarsáide a labhraítear nó a chuirtear ar aghaidh ó bhéal go béal.

Toradh: Teanga a chumfadh nó a chruthódh an scoláire féin.

Ilchultúrachas: In inniúlacht chultúrtha duine, ní hé go luíonn na cultúir éagsúla (náisiúnta, réigiúnach, sóisialta) ar a bhfuil fáil ag an duine taobh le taobh go deas simplí; déantar comparáid agus codarsnacht eatarthu agus idirghníomhaíonn siad go gníomhach chun inniúlacht shaibhrithe, chomhtháite ilchultúrtha a tháirgeadh.¹⁸

Ilteangachas: Stór focal teangeolaíoch dinimiciúil agus forbartha de chuid an úsáideora/fhoghlaimeora aonair is ea ilteangachas¹⁹ ina dtarraingíonn sé ar a acmhainní agus a thaithí theangeolaíocha agus chultúrtha féin chun páirt níos iomláine a ghlacadh i gcomhthéacsanna sóisialta agus oideachais²⁰.

Gabhchumas: Teanga a ghabháil agus a phróiseáil trí éisteacht agus/nó léamh.

Foghlaim teanga bunaithe ar thascanna: Cur chuige i leith foghlaim teanga ina dtéann an scoláire i ngleic le tascanna fíorshaoil agus tascanna barántúla trí chumarsáid, ag tabhairt deiseanna bríocha chun an teanga a shealbhú trína húsáid.

Téacs: Is féidir téacs a thabhairt ar gach táirge a bhaineann le húsáid teanga—teanga labhartha, scríofa, físiúil, nó ilmhódach. Ceanglaíonn téacsanna ilmhódacha an teanga de

¹⁷ Ibid lch 9

¹⁸ FTCE, Comhairle na hEorpa, 2001, lch 6.

¹⁹ Ibid, lch 28.

²⁰ Ibid, lch 157.

chórais eile le haghaidh cumarsáide, mar shampla téacs clóite, íomhánna amhairc, fuaim agus an focal labhartha.

Trasteangú: An próiseas trína n-úsáideann cainteoirí breisteangacha a stór focal ilteangach, mar chóras teanga comhtháite. Tugtar códmhalartú air seo freisin.

Aguisín 2 An Fráma Tagartha Comónta Eorpach

Mar go meastar na hionchais don scoláire sa tsonraíocht seo a bheith ailínithe le leibhéal A2/B1 den FCTE (Comhairle na hEorpa, 2018), is samplaí iad na scálaí tuairisceora léiritheacha a leanas a tógadh uaidh. Níl sé i gceist go n-úsáidfí iad in ionad na dtorthaí foghlama, ach tugtar iad le go dtabharfaidís treoir maidir le leibhéal A2 agus B1. Is féidir scálaí tuairisceora léiritheacha an Chreata Chomhchoitinn Tagartha Eorpaigh a fháil san Imleabhar a Ghabhann leis an gCreat Comhchoiteann Tagartha Eorpach (ibid). Is féidir teacht ar na torthaí foghlama ar leathanaigh 38-45 den doiciméad seo.

Forléargas ar Leibhéal Chomhchoiteanna Tagartha FCTE

Léiríonn an forléargas seo nádúr forchéimnitheach na foghlama teanga. Gluaisfidh an scoláire trasna na leibhéal ar bhealach saoráideach casta.

A1	A2	B1	B2	C1	C2
<p>Féadann nathanna cainte laethúla agus coitianta a thuiscint agus a úsáid mar aon le habairtí an-bhunúsach a úsáidtear chun riachtanais de chineál nithiúil a shásamh. Féadann é féin agus daoine eile a chur in aithne agus ceisteanna a chur agus a fhreagairt faoi shonraí pearsanta, amhail an áit a bhfuil sé ina chónaí, daoine a bhfuil aithne aige orthu agus rudaí atá aige. Féadann idirghníomhú a dhéanamh ar bhealach simplí fad is go labhraíonn an duine eile go mall soiléir agus atá sásta cuidiú a thabhairt dó.</p>	<p>Féadann abairtí agus nathanna cainte coitianta a bhaineann le réimsí lena ngabhann an ábharthacht is láithrí a thuiscint (m.sh. faisnéis an-bhunúsach phearsanta agus teaghlaigh, siopadóireacht, an ceantar áitiúil, fostaíocht). Féadann cumarsáid a dhéanamh le linn gnáth-thascanna simplí nuair nach mbíonn i gceist ach malartú faisnéise díreach simplí maidir le gnáthchúrsaí coitianta. Féadann cur síos a dhéanamh i dtéarmaí simplí ar ghnéithe dá chúlra, dá gharthimpeallacht agus de cheisteanna a bhaineann le riachtanas láithreach.</p>	<p>Féadann na príomhphointí a thuiscint i ngnáthchaint shoiléir chaighdeánach ar chúrsaí coitianta a bpléitear go rialta leo san áit oibre, ar scoil, le linn caitheamh aimsire, etc. Féadann déileáil le formhór na gcásanna ar dócha iad a theacht chun cinn agus é ag taisteal i gceantar ina labhraítear an teanga. Féadann téacs atá simplí agus nasctha a tháirgeadh ar thopaicí a bhfuil cur amach aige orthu nó a bhfuil spéis phearsanta aige iontu. Féadann cur síos a dhéanamh ar eispéiris, ar eachtraí, ar mhianta, ar ábhair dhóchais agus ar uailmhianta agus cúiseanna achoimre a thabhairt le tuairimí agus le pleananna agus mínithe achoimre a thabhairt orthu.</p>	<p>Féadann na príomhsmaointe a thuiscint i dtéacsanna casta a bhaineann le topaicí nithiúla agus le topaicí teibí araon, lena n-áirítear díospóireachtaí teicniúla ina shainréimse spéise féin. Féadann idirghníomhú le leibhéal áirithe líofachta agus spontáineachta, rud a fhágann go bhféadfadh sé idirghníomhú go rialta le húsáideoirí na sprioctheanga gan aon ualach a bheith ar cheachtar den dá pháirtí. Féadann téacs soiléir mionsonraithe a tháirgeadh ar réimse d'ábhair agus míniú a thabhairt ar thuairim ar cheist thráthúil, ag lua na mbuntáistí agus míbhuntáistí a bhaineann le roghanna éagsúla.</p>	<p>Féadann raon leathan de théacsanna casta níos faide a thuiscint, agus an bhunbhrí intuigthe a aithint. Féadann é féin a chur in iúl go líofa spontáineach gan nathanna cainte a chuardach go rófhollasach. Féadann teanga a úsáid go solúbtha éifeachtach chun críche sóisialta, acadúla agus gairmiúla. Féadann téacs soiléir dea-struchtúrtha mionsonraithe a tháirgeadh ar ábhair chasta, agus a léiriú gur féidir leis úsáid rialaithe a bhaint as patrúin eagraíochtúla, as nascairí agus as seifteanna comhtháite.</p>	<p>Féadann a bheag nó a mhór gach cineál téacs a thuiscint. Féadann achoimre a dhéanamh ar fhaisnéis a fhaightear ó éagsúlacht d'fhoinsí labhartha agus scríofa, agus argóintí agus cuntais a athinsint le cur i láthair comhleanúnach. Féadann é féin a chur in iúl go spontáineach, go han-líofa agus go beacht, agus miondífriochtaí céille a chur in iúl go cruinn, go fiú faoi chúinsí níos casta.</p>

Foinse: [Imleabhar a Ghabhann le FTCE: Croí-acmhainn le haghaidh oideachas ionchuimsitheach ilteangach - An Fráma Tagartha Comónta Eorpach \(FTCE\) \(CnahE.id\)](#)

Greille féinmheasúnaithe FTCE (le hidirghníomhú agus idirghabháil ar líne)

Soláthraíonn an ghreille féinmheasúnaithe seo forléargas ar na tuairisceoirí FTCE a bhaineann leis na modhanna cumarsáide atá ábhartha do leibhéal A2/B1. Is féidir na tuairisceoirí le haghaidh leibhéil eile a aimsiú [anseo](#).

		A2	B1
Gabhchumas	Tuiscint ó bhéal	Is féidir liom frásaí agus an stór focal is airde minicíocht a bhaineann leis na réimsí is ábhartha domsa a thuiscint (m.sh. faisnéis an-bhunúsach phearsanta agus teaghlaigh, siopadóireacht, an gheografaíocht áitiúil, fostaíocht). Is féidir liom an príomhphointe a thuiscint i dteachtaireachtaí agus i bhfógraí atá gearr, soiléir agus simplí.	Is féidir liom na príomhphointí a thuiscint i ngnáth-theanga shoiléir chaighdeánach ar chúrsaí coitianta a bpléitear go rialta leo san áit oibre, ar scoil, le linn caitheamh aimsire, etc. Is féidir liom an príomhphointe a thuiscint i mórán clár raidió agus teilifíse ar chúrsaí reatha nó ar thopaicí a bhfuil spéis phearsanta nó ghairmiúil agam iontu nuair a bhíonn an cur i láthair mall soiléir.
	Léamhthuiscint	Is féidir liom téacsanna atá simplí agus an-ghearr a léamh. Is féidir liom faisnéis atá sonrach agus intuartha a fháil in ábhar simplí agus laethúil amhail fógraí, réamheolairí, biachláir agus amchláir agus is féidir liom litreacha pearsanta atá gearr agus simplí a thuiscint.	Is féidir liom téacsanna a thuiscint nuair is gnáthfhocail laethúla ardmhínicíochta nó focail atá bainteach le hobair iad bunús na bhfocal. Is féidir liom cur síos ar eachtraí, ar mhothúcháin agus ar mhianta i litreacha pearsanta a thuiscint.
Idirghníomhú	Idirghníomhú ó bhéal	Is féidir liom cumarsáid a dhéanamh le linn gnáth-thascanna simplí nuair nach bhfuil i gceist iontu ach malartú faisnéise díreach agus simplí maidir le topaicí agus le gníomhaíochtaí a bhfuil cur amach agam orthu. Is féidir liom caidreamh sóisialta an-ghearr a láimhseáil, cé nach dtuigim mo dhóthain de ghnáth chun an comhrá a choinneáil ar siúl mé féin.	Is féidir liom déileáil le formhór na gcásanna ar dócha iad a theacht chun cinn agus mé ag taisteal i gceantar ina labhraítear an teanga. Is féidir liom tabhairt faoi chomhrá gan ullmhúchán ar thopaicí a mbeadh cur amach agam orthu, faoi thopaicí a bhfuil spéis phearsanta agam iontu nó faoi thopaicí a bhaineann leis an saol laethúil (m.sh. cúrsaí teaghlaigh, caitheamh aimsire, cúrsaí oibre, cúrsaí taistil agus cúrsaí reatha).
	Idirghníomhú scríofa agus ar líne	Is féidir liom tabhairt faoi idirghníomhú sóisialta bunúsach, lena chur in iúl conas a mhothaím, an méid atá ar siúl agam, agus freagairt do thuairimí le buíochas, leithscéal nó freagraí le ceisteanna. Is féidir liom idirbhearta simplí amhail earraí a ordú, a chur i gcrích. Is féidir liom treoracha simplí a leanúint agus is féidir liom comhoibriú i dtasc comhroinnte le hidirghabhálaí tacúil.	Is féidir liom idirghníomhú faoi thaithí, imeachtaí, rudaí a thug mé faoi deara chomh fada agus ar féidir liom ullmhú roimh ré. Is féidir liom soiléirithe simplí a iarraidh nó a thabhairt agus is féidir liom freagairt do thráchtá agus ceisteanna sách mion. Is féidir liom idirghníomhú le grúpa ag obair ar thionscadal, chomh fada agus a bhíonn áiseanna amhairc ar nós íomhánna, staitisticí agus graf ann chun coincheapa níos casta a shoiléiriú.

Táirgeadh	Táirgeadh ó bhéal	Is féidir liom sraith frásaí agus abairtí a úsáid chun cur síos a dhéanamh i dtéarmaí simplí ar mo theaghlach agus ar dhaoine eile, ar mo dhálaí maireachtála, ar mo chúlra oideachasúil agus ar an bpost atá agam anois nó a bhí agam le déanaí.	Is féidir liom frásaí a nascadh le chéile ar bhealach simplí chun cur síos a dhéanamh ar thaithí agus ar eachtraí, ar mo mhianta, ar m'ábhair dhóchais agus ar m'uaimhianta. Is féidir liom cúiseanna achoimre a thabhairt le tuairimí agus le pleannanna agus mínithe achoimre a thabhairt orthu. Is féidir liom scéal nó plota leabhair nó scannáin a insint agus cur síos a dhéanamh ar an gcaoi ar mhothaigh mé fúthu.
	Táirgeadh scríofa	Is féidir liom sraith frásaí agus abairtí simplí atá ceangailte le nascóirí simplí amhail 'agus', 'ach' nó, 'mar' a scríobh.	Is féidir liom téacs atá éasca agus nasctha a scríobh ar thopaicí a bhfuil cur amach agam orthu nó a bhfuil spéis phearsanta agam iontu.
Idirghabháil	Idirghabháil téacs.	Is féidir liom an príomhphointe/na príomhphointí a bhaineann le téacsanna gearra, simplí ar ábhair laethúla a bhfuil spéis láithreach iontu a chur in iúl chomh fada agus a chuirtear in iúl iad seo i dteanga shimplí.	Is féidir liom eolas a thabhairt i dtéacsanna eolacha soiléire, dea-struchtúrtha ar ábhair a bhfuil cur amach agam orthu nó a bhfuil spéis phearsanta nó reatha iontu.
	Idirghabháil coincheap	Is féidir liom comhoibriú i dtascanna simplí praiticiúla, tuairimí a iarraidh ar dhaoine eile, moltaí a dhéanamh agus freagairtí a thuiscint, ar an acht go ligtear dom athrá nó athfhoirmiú a iarraidh ó am go chéile. Is féidir liom moltaí a dhéanamh ar bhealach simplí chun an plé a bhogadh ar aghaidh agus iarraidh ar dhaoine céard a cheapann siad faoi smaointe áirithe.	Is féidir liom tasc a shainmhíniú i dtéarmaí bunúsacha agus a iarraidh ar dhaoine eile a gcuid saineolais a roinnt. Is féidir liom iarraidh ar dhaoine labhairt, an chúis/na cúiseanna lena dtuairimí a shoiléiriú nó pointí áirithe a rinne siad a leathnú. Is féidir liom ceisteanna cuí a chur chun tuiscint ar choincheapa a sheiceáil agus is féidir liom cuid den mhéid a dúirt duine a athrá chun comhthuiscint a dheimhniú.
	Idirghabháil cumarsáide	Is féidir liom cumarsáid a dhéanamh trí fhocail/comharthaí simplí a úsáid chun cuireadh a thabhairt do dhaoine rudaí a mhíniú, ag tabhairt le fios nuair a thuigim agus/nó nuair a aontaím. Is féidir liom príomhphointe an méid a deirtear i gcásanna intuartha, laethúla a chur in iúl maidir le mianta agus riachtanais phearsanta. Is féidir liom a aithint nuair a aontaíonn nó a easaontaíonn daoine nó nuair a tharlaíonn deacrachtaí agus is féidir liom frásaí simplí a úsáid chun comhréiteach agus comhaontú a lorg.	Is féidir liom tacú le cultúr ina mbeadh cumarsáid chomhroinnte i réim trí dhaoine a chur in aithne, eolas a mhalartú faoi thosaíochtaí, agus iarratais shimplí a dhéanamh i gcomhair deimhniú agus/nó soiléiriú. Is féidir liom an bhunéirim den mhéid a deirtear ar ábhair a mbeadh spéis phearsanta agam iontu a chur in iúl, ar an acht go mbeadh cainteoirí ag labhairt go soiléir agus gur féidir liom sos a ghlacadh agus an bealach le rudaí a chur i bhfriotal a phleanáil.

Foinse: [Imleabhar a Ghabhann le FTCE: Croí-acmhainn le haghaidh oideachas ionchuimsitheach ilteangach - An Fráma Tagartha Comónta Eorpach \(FTCE\) \(CnahE.id\)](#)

Greille FTCE don mheasúnú scríofa

	A2	B1
Foriomlán	Is féidir leis sraith frásaí agus abairtí simplí atá ceangailte le nascóirí simplí amhail “agus”, “ach” nó, “mar” a scríobh. D’fhéadfadh sé, i dtéacsanna níos faide, go mbeadh nathanna agus fadhbanna comhleanúnachais le sonrú, rud a d’fhágfadh go mbeadh an téacs deacair a thuiscint.	Féadann téacsanna simplí nasctha a scríobh ar réimse d’ábhair a mbeadh cur amach aige orthu ina réimse spéise, trí shraith de ghnéithe gearra discréideacha a nascadh i seicheamh líneach. Tá na téacsanna intuigthe ach d’fhéadfadh sé go n-eascródh briseadh sa léitheoireacht as corr-nath doiléir
Raon	Úsáideann patrúin abairte bunúsacha ina mbeadh frásaí a bheadh de ghlanmheabhair aige, grúpaí de roinnt bheag focal/comharthaí agus foirmlí chun eolas teoranta a chur in iúl, i gcásanna simplí, gnáthlae.	Tá dóthain teanga aige le comhrá a dhéanamh, agus foclóir leorga aige chun é féin a chur in iúl le roinnt imlabhra ar thopaicí amhail an teaghlach, caitheamh aimsire agus spéiseanna, cúrsaí oibre, taisteal agus imeachtaí reatha.
Soiléire	Féadann grúpaí focal a nascadh le nascóirí simplí amhail “agus”, “ach” agus “mar”.	Is féidir leis sraith de ghnéithe discréideacha níos giorra a nascadh i dtéacs nasctha líneach.
Cruinneas	Úsáideann sé struchtúir shimplí i gceart, ach déanann sé botúin bhunúsacha go córasach fós. Bíonn míthuiscintí ann uaireanta de bharr earráidí.	Is minic a bhaineann sé úsáid measartha cruinn as stór de “ghnáthaimh” agus patrúin a bhaineann le cásanna níos coitianta. Déanann earráidí ó am go chéile ar gnách go mbíonn an léitheoir in ann iad a léirmhíniú i gceart mar gheall ar an gcomhthéacs.
Cur síos	Is féidir leis cuir síos an-ghairid, bhunúsacha a scríobh ar imeachtaí, gníomhaíochtaí atá thart agus taithe phearsanta. Féadann beathaisnéisí simplí samhlaíocha agus dánta simplí a scríobh faoi dhaoine.	Is féidir leis cuntais a scríobh ar thaithí, ag cur síos ar mhothúcháin agus freagairtí i dtéacs nasctha, simplí. Is féidir leis cur síos a dhéanamh ar imeacht, ar thuras le déanaí – fíor nó samhлта. Is féidir leis scéal a insint. Is féidir leis cuir síos shimplí, mhionsonraithe a scríobh ar réimse d’ábhair a mbeadh cur amach aige orthu laistigh dá réimse spéise féin.
Argóint	Níl aon tuairisceoirí i gcomhair argóinte ag leibhéal A2.	Is féidir leis aistí gearra, simplí a scríobh ar thopaicí spéise. Féadann achoimre a dhéanamh, tuairisciú agus a thuairim a thabhairt maidir le heolas carntha fíriciúil ar ghnáthchúrsaí agus ar chúrsaí neamhghnácha ina réimse spéise féin, go measartha muiníneach. Féadann tuairiscí an-ghairid a scríobh i bhformáid thraidisiúnta chaighdeánach, lena gcuirfí eolas fíriciúil in iúl agus lena luafaí cúiseanna a bheadh le gníomhartha.

Foinse: [Imleabhar a Ghabhann le FTCE: Croí-acmhainn le haghaidh oideachas ionchuimsitheach ilteangach - An Fráma Tagartha Comónta Eorpach \(FTCE\) \(CnahE.id\)](#)

Gnéithe cáilíochtúla den teanga labhartha ó FTCE (leathnaithe le fóineolaíocht)

	A2	B1
Raon	Úsáideann sé patrúin abairt bhunúsacha le frásaí de ghlanmheabhair, grúpaí de roinnt bheag focal agus foirmlí chun cumarsáid a dhéanamh ar eolas teoranta, i gcásanna simplí, laethúla.	Tá dóthain teanga aige le comhrá a dhéanamh, agus foclóir leorga aige chun é féin a chur in iúl, le moilleadóireacht éigin, ar thopaicí amhail an teaghlach, caitheamh aimsire agus spéiseanna, cúrsaí oibre, taisteal agus imeachtaí reatha.
Cruinneas	Úsáideann roinnt struchtúr shimplí i gceart, ach déanann sé botúin bhunúsacha go córasach fós.	Úsáideann sé stór réasúnta cruinn de “ghnáthaimh” a úsáidtear go minic agus patrúin a bhaineann le cásanna níos intuatha.
Líofacht	Is féidir leis é féin a chur in iúl le míreanna cainte an-ghearr, cé go mbíonn stadanna, atosú agus athmhúnlú an-soiléir.	Is féidir leis leanúint ar aghaidh go hintuigthe, cé go mbíonn stadanna do phleanáil agus ceartú gramadaí agus foclóra soiléir, go háirithe i bpíosaí saortáirgthe.
Idirghníomhú	Féadann ceisteanna a chur agus a fhreagairt agus freagairt do ráitis shimplí. Féadann tuiscint a léiriú ach is annamh go bhféadann a dhóthain a thuiscint chun an comhrá a choinneáil ar siúl as a stuaim féin	Is féidir leis comhrá simplí duine le duine a thosú, a choinneáil ag imeacht agus a chríochnú ar thopaicí a bhfuil cur amach aige orthu nó a bhfuil spéis phearsanta aige iontu. Is féidir leis cuid den mhéid a dúirt duine a athrá chun comhthuiscint a dheimhniú.
Soiléire	Féadann grúpaí focal a nascadh le nascóirí simplí amhail “agus”, “ach” agus “mar”.	Is féidir leis sraith gnéithe discréideacha níos giorra a nascadh i seicheamh nasctha, líneach de phointí.
Fóineolaíocht	Tá an fhoghraíocht soiléir a dhóthain go ginearálta lena thuiscint, ach beidh ar pháirtithe comhrá athrá a iarraidh ó am go chéile. D’fhéadfadh sé go rachadh tionchar láidir ar bhéim, rithim agus ar iontonú, ó theanga(cha) eile a labhraíonn sé, i bhfeidhm ar intuigtheacht, rud a d’éileodh comhoibriú ó idirghabhálaithe. Ina ainneoin seo, tá foghraíocht na bhfocal a bhfuil cur amach aige orthu soiléir.	Tá an fhoghraíocht intuigthe go ginearálta; bíonn an tuin chainte agus béim gar don sprioctheanga ag leibhéal na míreanna cainte agus focal. Ach, is iondúil go mbíonn tionchar ag teanga(cha) eile a labhraíonn sé ar a chanúint.

Foinse: [Imleabhar a Ghabhann le FTCE: Croi-acmhainn le haghaidh oideachas ionchuimsitheach ilteangach - An Fráma Tagartha Comónta Eorpach \(FTCE\) \(CnahE.id\)](#)

